

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MAŁGORZATA MOTYLOW

KNO.410.004.01.2021

Pan
Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu
Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego
i Sportu
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/024 – Wspieranie rozwoju sportu akademickiego

**Tekst zmieniony zgodnie z uchwałą Nr 58/2021 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 27 października 2021 r.**

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93

nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (Ministerstwo), ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa Do dnia 14 listopada 2019 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki, od dnia 15 listopada 2019 r. – Ministerstwo Sportu, od 1 marca 2021 r. Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Piotr Gliński, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (Minister) od dnia 6 października 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: - Witold Bańka, Minister Sportu i Turystyki od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 14 listopada 2019 r.; - Mateusz Morawiecki, Minister Sportu od dnia 15 listopada 2019 r. do dnia 5 grudnia 2019 r.; - Danuta Dmowska-Andrzejuk, Minister Sportu od dnia 5 grudnia 2019 r. do dnia 5 października 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja programów i zadań wspierających rozwój sportu akademickiego. 2. Efekty wsparcia rozwoju sportu akademickiego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2021 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych ²), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1. Tomasz Tokajuk, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 21528. 2. Jacek Kolasiński, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 21521.

(akta kontroli str. 1-5)

¹ Stosownie do § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu (Dz. U. poz. 2292) tworzy się Ministerstwo Sportu w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Sportu i Turystyki. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 21 listopada 2019 r. z mocą od 15 listopada 2019 r., następnie na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dalej: Ministerstwo.

² Tj. do dnia 30 lipca 2021 r.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Minister właściwy do spraw kultury fizycznej⁵, w latach 2017-2021 (do 30 lipca) realizował programy i zadania wspierające rozwój sportu akademickiego, osiągając większość planowanych celów i efektów. Stwierdzone w realizacji powyższych programów i zadań nieprawidłowości – zdaniem NIK – nie miały znaczącego wpływu na osiągane cele i efekty. Ponadto Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niezrealizowanie wszystkich postanowień *Porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju sportu akademickiego* m.in. dotyczących powołania wspólnie z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki Rady Programowej oraz Zespołu ds. Infrastruktury Sportu Akademickiego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Minister w latach 2017-2021 (do 31 marca) wspierał sport akademicki w ramach programów i zadań, w tym inwestycyjnych na łączną kwotę 167 930,7 tys. zł (w 159 741,7 tys. zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i 8 189 tys. z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna). Na programy i zadania w ramach sportu powszechnego wydatkowano łącznie 25 689 tys. zł (Program Sport Akademicki – 17 500 tys. zł, Program Sport dla Wszystkich – 8 189 tys. zł), w ramach sportu młodzieżowego – łącznie 54 783,7 tys. zł (w ramach programu obejmującego szkolenie w Akademickich Centrach Szkolenia Sportowego⁶ – 46 775 tys. zł, programu dotyczącego przygotowania i udziału zawodników w Uniwersjadach i Akademickich Mistrzostwach Świata⁷).

Programy Ministra dotyczące rozwoju sportu akademickiego w ramach sportu powszechnego, sportu młodzieżowego oraz inwestycji w akademickiej infrastrukturze sportowej zostały prawidłowo ogłoszone i zawierały elementy wymagane w przepisach prawa. Minister udzielał dofinansowania zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, przy czym nierzetelnie zweryfikowano i oceniano wnioski o dofinansowanie w ramach Programu Sport Akademicki na lata 2018-2020 w zakresie spełniania kryteriów oceny merytorycznej oraz pobierano od uczestników-studentów opłaty za udział w zawodach sportowych, pomimo iż w Programie Sport Akademicki przewidziano, że realizowane przedsięwzięcia nie mogą zakładać pobierania jakichkolwiek opłat od uczestników. W ramach w Programu ACSS i Programu AMŚ na 2018 r. oceny wniosków o dofinansowanie dokonywano w dwóch kryteriach oceny merytorycznej, niezgodnych z kryteriami wynikającymi z tych programów. Ponadto, w Programie ACSS Minister nie wprowadził obowiązku złożenia przez beneficjenta zbiorczego sprawozdania merytorycznego z realizacji całego zadania zawierającego pełną informację o realizacji zadania, w tym m.in. o liczbie uczestników i osób obsługujących.

Efektami realizacji programów Ministra dotyczących upowszechniania sportu wśród młodzieży akademickiej było objęcie 252,9 tys. studentów z co najmniej 150 uczelni, w tym 181,5 tys. w Programie Sport Akademicki oraz 71,4 tys. w Programie Sport dla Wszystkich (w projekcie *Młodość Pełna Pasji* realizowanym przez Akademicki Związek Sportowy⁸). Ponadto, w ramach Programu Sport dla Wszystkich, w zadaniach upowszechniania sportu różnych grup społecznych i środowiskowych objęto 52,4 tys. bezpośrednich uczestników, w tym m.in. studentów.

Efektami realizacji zadań w ramach Programu ACSS w latach 2017-2020 było zapewnienie zawodnikom warunków szkolenia sportowego oraz przygotowania

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Minister Sportu i Turystyki, od dnia 15 listopada 2019 r. Minister Sportu, od dnia 6 października 2020 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

⁶ Dalej: Program ACSS.

⁷ Dalej: Program AMŚ.

⁸ Dalej: AZS lub AZS ZG.

i udziału w zawodach. W zadaniach uczestniczyło łącznie 3,2 tys. zawodników z uczelni (od 87 do 107). W ramach Programu AMŚ zapewniono udział 765 zawodnikom w przygotowaniach i startach w Uniwersjadach Letnich i Zimowych oraz Akademickich Mistrzostwach Świata. Zdobyli oni łącznie 184 medale w konkurencjach olimpijskich, w tym: 40 na Uniwersjadach Letnich (2017 i 2019 r.), 14 na Uniwersjadach Zimowych (2017 i 2019 r.) oraz 130 na Akademickich Mistrzostwach Świata (2016, 2018 i 2020 r.). Minister nie dokonał jednak oceny realizacji celu przyjętego w Programie ACSS i Programie AMŚ na lata 2017-2020, tj. awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich, co było niezgodne z programami.

W latach 2017-2020 zaplanowane cele programów i zadań: Programu Sport Akademicki, Programu Sport dla Wszystkich, Programu ACSS i Programu AMŚ zostały w większości zrealizowane. W przypadku celu Programu Sport Akademicki dotyczącego zwiększenia aktywności fizycznej studentów Minister nie zapewnił dokonywania monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celu Programu z zastosowaniem narzędzi skierowanych bezpośrednio do jego uczestników. Także nie monitorował i nie dokonał oceny celu Programu Akademickie Centra Szkolenia Sportowego i Programu Akademickie Mistrzostwa Świata, tj. awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich. W ramach kontroli ustalono, że nie osiągnięto awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej, w latach 2017-2019 spadła liczba medali na Uniwersjadach Letnich i Zimowych oraz pozycja reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej (odpowiednio z 11 na 15 i z 12 na 16 miejsce). Ponadto realizacji celu w zakresie w awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej (na Akademickich Mistrzostwach Świata) oraz punktowej (na Uniwersjadach i Akademickich Mistrzostwach Świata) nie oceniano, ponieważ m.in. nie przyjęto metodologii liczenia punktów za zajęte na zawodach miejsca.

W okresie objętym kontrolą Minister realizował zawarte w 2015 r. z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego *Porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju sportu akademickiego*. Realizacja *Porozumienia* odbywała się poprzez finansowanie lub dofinansowanie projektów wpisujących się w określone w nim obszary. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że od dnia zawarcia *Porozumienia*, nie powołano wspólnie z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki Rady Programowej, której zadaniem miała być koordynacja i monitorowanie realizacji *Porozumienia* oraz która została zobowiązana do sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji *Porozumienia*. Nie powołano także Zespołu ds. Infrastruktury Sportu Akademickiego (który miał składać się z przedstawicieli stron *Porozumienia* w równej liczbie) oraz nie opracowywano co pół roku listy obiektów listy obiektów infrastruktury sportowej o charakterze strategicznym dla instytucji szkolnictwa wyższego.

W latach 2017-2021 Minister podejmował działania w zakresie rozwijania dwutorowej kariery sportowej studentów, ułatwiających im łączenie kariery sportowej z nauką.

Minister na wsparcie akademickiej infrastruktury sportowej uczelni przeznaczył 87 447 tys. zł. Dofinansowania zostały prawidłowo udzielone. Efektem wsparcia 52 inwestycji było 28 nowowbudowanych obiektów sportowych, 13 obiektów przebudowanych osiem zmodernizowanych i trzy wyremontowane. NIK zwraca jednak uwagę, że Minister nie monitorował wykorzystania obiektów sportowych dofinansowanych w ramach Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nierzetelnej weryfikacji sprawozdania w zakresie rozliczenia podatku VAT odliczonego od poniesionych

nakładów inwestycyjnych, nierzetelnej weryfikacji jednego porozumienia beneficjenta z polskimi związkami sportowymi, nie spełniającego wymogów określonych w umowie o dofinansowanie i programie inwestycyjnym oraz braku porozumień o wykorzystaniu dofinansowanych obiektów sportowych zawartych z dwoma polskimi związkami sportowymi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja programów i zadań wspierających rozwój sportu akademickiego

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2017-2021 (do 31 marca) Minister na dofinansowanie programów i zadań dotyczących wspierania rozwoju sportu akademickiego ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹⁰ i budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna w ramach sportu powszechnego, sportu młodzieżowego oraz zadań inwestycyjnych wydatkował 167 930,7 tys. zł, w tym 159 741,7 tys. zł z FRKF oraz 8 189 tys. z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna. Dofinansowanie zostało wykorzystane w 2017 r. w kwocie 30 797,7 tys. zł, 2018 r. – 40 470 tys. zł, 2019 r. – 48 724 tys. zł, 2020 r. – 47 639 tys. zł, do 31 marca 2021 r. – 300 tys. zł). Na programy i zadania w ramach sportu powszechnego wydatkowano łącznie 25 689 tys. zł (w ramach Programu Sport Akademicki – 17 500 tys. zł, Programu Sport dla Wszystkich – zadania upowszechniania sportu w społeczeństwie poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu różnych grup społecznych i środowiskowych – 8 189 tys. zł), w ramach sportu młodzieżowego – łącznie 54 783,7 tys. zł (w ramach Programu dofinansowania ze środków FRKF zadań w zakresie szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży, realizowanego w Akademickich Centrach Szkolenia Sportowego, Wojskowych Centrach Szkolenia Sportowego, Ośrodkach Szkolenia Sportowego Młodzieży Ludowych Zespołów Sportowych¹¹ - 46 775 tys. zł, Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży na realizację zadań dotyczących przygotowania zawodników i udziału akademickiej reprezentacji Polski w Uniwersjadach oraz Akademickich Mistrzostwach Świata¹² – 8 019,7 tys. zł) oraz w ramach programów inwestycyjnych Ministra w łącznej kwocie 87 447 tys. zł (w ramach Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – 76 537 tys. zł, Programu Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej¹³ - 3 657 tys. zł, Programu rozwoju infrastruktury ponadlokalnej 1 217 tys. zł, Programu modernizacji infrastruktury sportowej - sportowej 5 708 tys. zł, Pilotażowego programu modernizacji infrastruktury sportowej - Mały Klub - 219 tys. zł oraz Programu rozwoju małej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym – Otwarte Strefy Aktywności Programu Otwarte Strefy Aktywności¹⁴ – 109 tys. zł).

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 86 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2094, ze zm., dalej: ustawa o grach hazardowych). Źródłem przychodów Funduszu jest m.in. 75% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach losowych. Wydatki FRKF są przeznaczone na przebudowę, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych, rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych, rozwój turystyki społecznej sprzyjającej aktywności fizycznej społeczeństwa oraz zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej. Dysponentem FRKF jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Dalej: FRKF.

¹¹ Dalej: Program ACSS.

¹² Dalej: Program AMŚ.

¹³ Dalej: Program Sportowa Polska.

¹⁴ Dalej: Program OSA.

2. W latach 2018-2020 Minister realizował Program Sport Akademicki w ramach rozwijania sportu poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu dzieci i młodzieży. Na lata 2018, 2019 i 2020 Minister ogłosił programy w BIP Ministerstwa odpowiednio: decyzją nr 57 z 18 grudnia 2017 r.¹⁵, decyzją nr 50 z 24 października 2018 r.¹⁶, decyzją nr 49 z 8 listopada 2019 r.¹⁷ Ogłoszone Programy spełniały wymogi określone w § 9 i 10 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 września 2017 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹⁸ oraz § 9 i 10 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹⁹. Minister powołał komisje do opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań planowanych do realizacji w ramach programu w 2018, 2019 i 2020 r.

Minister w latach 2018-2020 udzielił Akademickiemu Związkowi Sportowemu Zarząd Główny (AZS ZG) dofinansowania na realizację zadania pn. Sport Akademicki – Młodość Pełna Pasji – Program rozwoju sportu w środowisku akademickim, na podstawie umów:

- nr 2018/0128/0281/Sub.B/DS.-SWD/18/MS z dnia 23 kwietnia 2018 r., kwota dofinansowania 5 500 tys. zł, okres realizacji 1 stycznia – 31 grudnia 2018 r.;
- nr 2019/0021/0281/Sub.B/DS.-SWD/18/MS z dnia 28 lutego 2019 r., kwota dofinansowania 6 000 tys. zł, okres realizacji 1 stycznia – 31 grudnia 2019 r.;
- nr 2020/0042/0281/Sub.B/DS.-SWD/18/MS z dnia 13 marca 2020 r., kwota dofinansowania 6 000 tys. zł, okres realizacji 1 stycznia – 31 grudnia 2020 r.

Wnioski o dofinansowanie na 2018, 2019 i 2020 r. zostały ocenione w protokołach oceny. Z przeprowadzonego w 2018 r., 2019 r. i 2020 r. postępowania zostały sporządzone protokoły zbiorcze ocen uwzględniające wnioski dofinansowane przez Ministra. W zakresie procesu oceny stwierdzono nieprawidłowości dotyczące nierzetelnej weryfikacji wniosków i przyznawania im punktacji w kryteriach oceny merytorycznej oraz braku w zawartych umowach na 2019 r. i 2020 r. klauzuli o możliwości przeniesienia praw i obowiązków wynikających z umowy na osoby trzecie, które zostały szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Analizie poddano wybrane losowo po trzy odrzucone wnioski o dofinansowanie w 2018²⁰ i 2020 r.²¹ Wnioski zostały odrzucone zasadnie, trzy z powodów merytorycznych w 2018 r. oraz jeden z powodów merytorycznych i dwa z powodów formalnych w 2020 r.

Dofinansowanie na 2018, 2019 i 2020 r. AZS ZG wykorzystał w całości. W ramach rozliczenia dofinansowania prawidłowo sporządzono w Ministerstwie Kartę rozliczenia dofinansowania oraz Informację o przyjęciu rozliczenia, odpowiednio w dniu 20 lutego 2019 r., 28 lutego 2020 r., 25 lutego 2021 r., zatwierdzone z upoważnienia Ministra przez Dyrektora Departamentu Sportu dla Wszystkich²².

Na 2021 r. w ramach Programu Sport Akademicki Minister zawarł w dniu 30 marca 2021 r. umowę z AZS ZG na kwotę 6 000 tys. zł (umowa w trakcie realizacji).

¹⁵ Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 94, ze zm.

¹⁶ Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 74.

¹⁷ Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 76.

¹⁸ (Dz. U. poz. 1801). Rozporządzenie uchylono z dniem 14 września 2019 r. Dalej: rozporządzenie z dnia 25 września 2017 r.

¹⁹ Dz. U. poz. 1638. Dalej: rozporządzenie z dnia 12 sierpnia 2019 r.

²⁰ Wnioski: nr 8832259 Stowarzyszenia Kultury Fizycznej Klub Jeździecki Napiwoda (19 500 zł), nr 7074720 Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia Bowling Club Helios (40 363 zł), nr 7245047 Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia Bowling Club Helios (26 000 zł).

²¹ Wnioski: nr 11254866 Klubu Sportowego AZS Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku (66 300 zł), nr 10950838 Stowarzyszenia Dedalus w Lesznie (28 240 zł), nr 11303348 Polskiego Związku Karate Tradycyjnego (396 000 zł).

²² Dalej: Departament DS lub DS.

NIK zwraca uwagę, że pomimo iż w Programach Sport Akademicki na lata 2018-2020, w pkt 8 Głównych warunków realizacji rozdziału VI. Opis, terminy i warunki realizacji zadań przewidziano, że przedsięwzięcie realizowane w ramach niniejszego zadania nie może zakładać pobierania jakichkolwiek opłat od uczestników, pobierano takie opłaty od uczestników-studentów za udział w zawodach sportowych (kontrole w podlegających AZS ZG jednostkach, tj. Organizacji Środowiskowej AZS w Poznaniu i AZS w Warszawie, realizujących zadania w ramach programu). AZS ZG we wnioskach o dofinansowanie na realizację zadań na 2018-2020 r. wskazał natomiast, że będzie pobierał opłatę za udział w zawodach (opłata startowa) na pokrycie częściowych kosztów ich organizacji od zgłaszających instytucji (klub/uczelnia).

Dyrektor DS, Pan Dariusz Buza wyjaśnił, że zgodnie z postanowieniami programowymi „Przedsięwzięcie realizowane w ramach niniejszego zadania nie może zakładać pobierania jakichkolwiek opłat od uczestników.” Uczestnikami działań organizowanych przez ZG AZS w ramach programu „Sport Akademicki” są studenci i z uwagi na to, nie jest możliwe pobieranie opłat za udział w zawodach od studentów. Z przedstawionych przez ZG AZS we wniosku informacji wynika, iż opłaty startowe pobierane są od klubów/uczelni zgłaszających zawodników, co nie wchodzi w zakres ww. zapisu programowego ograniczającego taką możliwość w przypadku studentów. Przy tym, opłaty startowe przeznaczane są w całości na pokrycie części kosztów organizacyjnych danych zawodów.

Zdaniem NIK zapisy Programu Sport Akademicki są sprzeczne z deklaracją AZS ZG w składanych wnioskach o dofinansowanie i realizacją zadań przez jednostki podlegające AZS ZG, oraz wymagają zweryfikowania przez Ministerstwo pobierania od uczestników-studentów opłat startowych w ramach zawodów objętych dofinansowaniem.

(akta kontroli str. 70-79, 120-129, 164-171, 317-332)

3. W latach 2017-2021 (do 31 marca) Minister realizował Program „Sport dla Wszystkich” upowszechniania sportu w społeczeństwie poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu różnych grup społecznych i środowiskowych finansowany ze środków z budżetu część 25 – Kultura fizyczna w kwocie 8 189 tys. zł. W ramach programu udzielono dofinansowania w drodze otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²³ łącznie w 49 umowach o dofinansowanie. W 2017 w ramach ww. programu Minister zawarł z AZS ZG dwie umowy na realizację zadania pt. Upowszechnianie sportu w środowisku akademickim – Program Młodość Pełna Pasji – Akademickie Mistrzostwa Polski i inne imprezy centralne - organizacja, przygotowania i udział w ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach sportowych, nr 2017/0317/0273/UDot/DS/02/MS (2 179 tys. zł) oraz na pt. Upowszechnianie sportu w środowisku akademickim – program Młodość Pełna Pasji - Regionalne i środowiskowe rozgrywki międzyuczelniane - organizacja, przygotowania i udział w zawodach sportowych/zajęcia w sekcjach (2 400 tys. zł).

Minister prawidłowo ogłosił programy oraz ogłoszenia o konkursie ofert, które zawierały elementy wymagane zgodnie z przepisami ustawy o pożytku publicznym. Ogłoszenia o konkursie zamieszczono w BIP Ministerstwa. Szczegółowym

²³ Dz. U. 2020 r. poz. 1057, ze zm., dalej: ustawa o pożytku publicznym.

badaniem objęto siedem umów²⁴ na łączną kwotę wykorzystanego dofinansowania 435 tys. zł. Prawidłowo dokonano wyboru beneficjentów realizujących zadania. Komisja dokonała oceny formalnej (elementy formalne i dokumenty wskazane w protokole oceny wniosku) oraz oceny merytorycznej zgodnie z programem oraz sporządzono protokół zbiorczy z oceny wniosków, zatwierdzony przez Ministra. Dofinansowanie w ramach ww. umów wykorzystano w całości. W Ministerstwie sporządzono karty rozliczenia dofinansowania oraz informacje o przyjęciu rozliczenia, zatwierdzone przez Dyrektora DS.

(akta kontroli str. 9-22, 2094-2101, 2102-2106)

4. Minister w ramach sportu młodzieżowego wsparł rozwój sportu akademickiego w kwocie 54 783,7 tys. zł ze środków FRKF. W na zadania Programu ACSS dotyczące szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży akademickiej wydatkowano 46 775 tys. zł (po 11 500 tys. zł w 2017 i 2018 r., 11 790,1 tys. zł w 2019 r., 11 984,9 tys. zł w 2020 r.), a Programu AMŚ – 8 019,7 tys. zł (2 730 tys. zł w 2017 r., 2 500 tys. zł w 2018 r., 2 385,6 tys. zł w 2019 r., 404,1 tys. zł w 2020 r.). Niższe wykorzystanie dofinansowania w 2020 r. wynikało z utrudnień w realizacji zadań, w tym odwołania międzynarodowych zawodów mistrzowskich w 2020 r. Prawidłowo dokonano wyboru beneficjentów realizujących zadania w 2017, 2019 i 2020 r. Minister powołał komisję do oceny formalnej oraz oceny merytorycznej wniosków.

Badane Programy ACSS na 2018, 2019 i 2020 r. zawierały wymagane elementy określone w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej²⁵, rozporządzeniu z dnia 25 września 2017 r. i rozporządzeniu z dnia 12 sierpnia 2019 r. Szczegółowym badaniem objęto w latach 2018, 2019 i 2020 udzielenie i rozliczenie dofinansowania na rzecz AZS ZG na łączną kwotę wykorzystanego dofinansowania 35 264,4 tys. zł, na podstawie umów:

- nr 2017/0051/0281/SubB/DSW z dnia 11 kwietnia 2017 r. Udział środków własnych beneficjenta był zgodny z wymaganiami programu. Zgodnie ze sprawozdaniem końcowym zrealizowano w ramach kosztów bezpośrednich koszty szkoleniowe: zgrupowania i konsultacje krajowe 2 906,3 tys. zł, zgrupowania zagraniczne 498 tys. zł, zawody krajowe 463,8 tys. zł, zawody zagraniczne 619,5 tys. zł; koszty wspomaganie szkolenia: doszkalanie kadry szkoleniowej 16,8 tys. zł, suplementy diety, odżywkę, itp. 417,9 tys. zł, zakup i obsługa sprzętu sportowego, specjalistycznego 1 956,5 tys. zł, badania diagnostyczne/monitoring 95 173,5 tys. zł. Koszty pośrednie zadania nie przekroczyły 10% zrealizowanych kosztów bezpośrednich. Dofinansowanie wykorzystano w całości, tj. 11 500 tys. zł;

- nr 2019/0231/0281/SubB/DSW z dnia 17 czerwca 2019 r. Udział środków własnych beneficjenta był zgodny z wymaganiami programu. Zgodnie ze sprawozdaniem końcowym zrealizowano w ramach kosztów bezpośrednich koszty szkoleniowe: zgrupowania i konsultacje krajowe 2 618,7 tys. zł, zgrupowania zagraniczne 598,2 tys. zł, zawody krajowe 495,5 tys. zł, zawody zagraniczne 590,7 tys. zł; koszty wspomaganie szkolenia: doszkalanie kadry szkoleniowej 23,9 tys. zł, suplementy diety, odżywkę, itp. 395,1 tys. zł, zakup i obsługa sprzętu sportowego, specjalistycznego 2 264,2 tys. zł, badania diagnostyczne/monitoring 51 335,9 tys. zł. Koszty pośrednie zadania nie przekroczyły 10% zrealizowanych kosztów

²⁴ 2017: Nr 2017/0089/0007/Udot/DS/02/KK z 6 marca 2017 r. z Polskim Związkiem Bilardowym (10 tys. zł), 2019 r.: nr 2019/0106/0285/Udot/DS/01/MS z 8 kwietnia 2019 r. z AZS Warszawa (140 tys. zł), 2019/0298/0285/Udot/DS/01/MS z 8 kwietnia 2019 r. z AZS Warszawa (40 tys. zł), 2019/0298/0285/Udot/DS/01/MS z 8 kwietnia 2019 r. z AZS ZG (20 tys. zł); 2020 r.: nr 2020/0123/0285/Udot/DS/01/BP z 3 czerwca 2020 r. z AZS Warszawa (140 tys. zł), 2020/0298/0285/Udot/DS/01/MS z 13 maja 2020 r. z AZS Warszawa (40 tys. zł); nr 2020/0258/0273/Udot/DS/01/BP z 29 czerwca 2020 r. z AZS ZG (45 tys. zł).

²⁵ Dz. U. poz. 2252. Rozporządzenie uchylono z dniem 2 października 2017 r.

bezpośrednich. Przyznane dofinansowanie 11 800 tys. zł wykorzystano w wysokości 11 790,1 tys. zł, zwrócono kwotę 66 zł niewykorzystanej dotacji oraz 9 886,29 zł środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem na rachunek Ministerstwa;

- nr 2020/0222/0281/SubB/DSW z dnia 31 lipca 2020 r. Udział środków własnych beneficjenta był zgodny z wymaganiami programu. Zgodnie ze sprawozdaniem końcowym zrealizowano w ramach kosztów bezpośrednich koszty szkoleniowe: zgrupowania i konsultacje krajowe 2 636,8 tys. zł, zgrupowania zagraniczne 207,2 tys. zł, zawody krajowe 345,2 tys. zł, zawody zagraniczne 114,5 tys. zł; koszty wspomaganie szkolenia: doszkalanie kadry szkoleniowej 11,9 tys. zł, suplementy diety, odżywki, itp. 405,7 tys. zł, zakup i obsługa sprzętu sportowego, specjalistycznego 3 379,3 tys. zł, badania diagnostyczne/monitoring 35,8 tys. zł. Koszty pośrednie zadania nie przekroczyły 5% zrealizowanych kosztów bezpośrednich²⁶. Przyznane dofinansowanie 12 000 tys. zł wykorzystano w wysokości 11 984,9 tys. zł, zwrócono kwotę 15 154 zł niewykorzystanej dotacji na rachunek Ministerstwa.

W ramach rozliczenia dofinansowania z ww. umów sporządzono w Ministerstwie karty rozliczenia dotacji oraz informacje o przyjęciu rozliczenia, zatwierdzone przez Dyrektora Departamentu Sportu Wyczynowego²⁷.

(akta kontroli str. 33-38, 500-566, 567-632, 633-718, 2104-2109)

NIK zwraca uwagę, że w Programie ACSS na lata 2018-2021 ani w umowie zawieranej z beneficjentem AZS ZG nie wprowadzono obowiązku rozliczenia końcowego zadania na podstawie zbiorczego sprawozdania merytorycznego z realizacji całego zadania, składane były tylko sprawozdania przez realizujące zadanie podlegające AZS ZG uczelniane kluby sportowe AZS oraz organizacje środowiskowe AZS. Sprawozdania merytoryczne były składane przez AZS ZG oraz jednostki podległe AZS ZG, w liczbie ogółem od 17 do 25 rocznie (26 jednostek w 2018 r., 19 jednostek w 2019 r. i 17 jednostek w 2020 r.).

Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Pan Piotr Gliński wyjaśnił, że zgodnie z podpisanymi umowami na realizację zadań, każdy beneficjent współpracujący z Ministerstwem, również AZS, w celu prawidłowego wywiązywania się z realizacji i rozliczenia zawartej umowy zobowiązany jest do złożenia sprawozdania z realizacji zadania – „załącznik nr 29 (Sprawozdanie (Częściowe*/Końcowe*) z wykonania zadania publicznego)” do ogłoszonych decyzji/programów obowiązujących w latach 2017-2021.

Zdaniem NIK niewprowadzenie obowiązku składania łącznego sprawozdania z realizacji Programu ACSS przez beneficjenta, z którym Minister zawarł umowę o dofinansowanie, nie pozwala na pełną całościową ocenę wyników zadania realizowanego w skali całego kraju, w tym oceny realizacji zakładanych celów i rezultatów zakładanych we wniosku o dofinansowanie (wniosek składał tylko AZS ZG). W związku z powyższym, w ocenie NIK niezbędne jest wprowadzenie zbiorczego sprawozdania merytorycznego z realizacji całej umowy, co może przyczynić się do lepszej oceny efektów zadań oraz realizacji przez Ministra celów Programów ACSS.

(akta kontroli str. 256-258, 263-268, 1325-1651, 1980-1984, 1986-1994)

5. W latach 2017-2021 (do 31 marca) w ramach Programu AMŚ dofinansowano zadania przygotowania zawodników i udziału akademickiej reprezentacji Polski

²⁶ W Programie ACSS na 2020 r. Minister obniżył wysokość udziału środków własnych beneficjenta do 5% kosztów bezpośrednich, z 10% udziału wymaganego w Programie ACSS na lata 2017-2019.

²⁷ Dalej: DSW.

w Uniwersjadach Letnich i Zimowych oraz Akademickich Mistrzostwach Świata w łącznej kwocie 8 019,7 tys. zł (2 730 tys. zł w 2017 r., 2 500 tys. zł w 2018 r., 2 385,6 tys. zł w 2019 r., 404,1 tys. zł w 2020 r.).

Ogłoszone przez Ministra programy zawierały wymagane elementy określone w przepisach rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2015 r. i rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. Szczegółowym badaniem objęto w latach 2017, 2018 i 2019 udzielenie i rozliczenie dofinansowania na rzecz AZS ZG na łączną kwotę wykorzystanego dofinansowania 35 264,4 tys. zł, na podstawie umów:

- nr 2017/0033/0281/SubB/DSW z dnia 22 marca 2017 r. Umowa dotyczyła przygotowania i udziału zawodników w Uniwersjadzie Letniej w Taipei City (Tajwan) w dniach 19-30 sierpnia 2017 r. oraz Uniwersjadzie Zimowej w Almaty (Kazachstan) w dniach 29 stycznia – 8 lutego 2017 r. Koszty bezpośrednie dotyczyły zawodów mistrzowskich 1 670,2 tys. zł, doszkalania trenerów, instruktorów i sędziów 64,4 tys. zł, suplementów diety, odżywek 10 tys. zł, sprzęt sportowego i osobistego 669,2 tys. zł, badań diagnostycznych/monitoringu 2,9 tys. zł. Dofinansowanie 2 730 tys. zł wykorzystano w całości;

- nr 2018/0153/0281/SubB/DSW dnia 7 maja 2018 r. Umowa dotyczyła przygotowania i udziału zawodników w Akademickich Mistrzostwach Świata (AMŚ). Koszty bezpośrednie dotyczyły zawody mistrzowskie 1 649,7 tys. zł, doszkalanie trenerów, instruktorów i sędziów 4,4 tys. zł, sprzęt sportowego i osobistego 448,1 tys. zł, suplementów diety, odżywek 6,6 tys. zł. Dofinansowanie 2 500 tys. zł wykorzystano w całości;

- nr 2019/0186/0281/SubB/DSW dnia 21 maja 2019 r. Umowa dotyczyła przygotowania i udziału zawodników w Uniwersjadzie Letniej Neapolu (Włochy) w dniach 3-14 lipca 2019 r. oraz Uniwersjadzie Zimowej w Krasnojarsku (Rosja) w dniach 2-12 marca 2019 r. Koszty bezpośrednie dotyczyły zawodów mistrzowskich 1 649,7 tys. zł, doszkalania trenerów, instruktorów i sędziów 4,4 tys. zł, sprzętu sportowego i osobistego 448,1 tys. zł, suplementów diety, odżywek 6,6 tys. zł. Przyznane dofinansowanie w 2 500 tys. zł wykorzystano w wysokości 2 385,6 tys. zł, zwrócono kwotę 114 434,25 zł niewykorzystanej dotacji na rachunek Ministerstwa.

Udział środków własnych beneficjenta w ramach ww. umów był zgodny z wymaganiami programów, a koszty pośrednie nie przekroczyły wymaganego progu. W ramach rozliczenia dofinansowania sporządzono w Ministerstwie karty rozliczenia dotacji oraz informację o przyjęciu rozliczenia, zatwierdzone przez Dyrektora DSW.

(akta kontroli str. 31-38, 719-837, 2115-2120)

NIK zwraca uwagę, że sporządzane w Ministerstwie protokoły oceny wniosków o dofinansowanie powinny być kompletne (zawierające ocenę formalną i merytoryczną) oraz zawierać podpisy dyrektora DSW, zatwierdzającego ocenę formalną wniosku oraz daty dokonania oceny merytorycznej przez komisję. Stwierdzono, że Protokół oceny wniosku/oferty nr RPW/19342/2019 AZS ZG dotyczący Szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży realizowanego w Programie ACSS na 2019 r. (kwota dofinansowania 11 800 tys. zł), nie zawierał oceny merytorycznej wniosku, a Protokół oceny wniosku/oferty nr RPW/22794/2019 AZS ZG na zadanie Wspierania szkolenia i współzawodnictwa młodzieży – Udział Akademickiej Reprezentacji Polski w Letniej i Zimowej Uniwersjadzie w 2019 r. w ramach Programu AMŚ (kwota dofinansowania 11 800 tys. zł) – nie zawierał daty ani podpisu dyrektora DSW, zatwierdzającego ocenę formalną oraz daty dokonania oceny merytorycznej przez komisję

Dyrektor DSW wyjaśniła, że brak formalnego potwierdzenia oceny merytorycznej ww. wniosku wynika z faktu zaginięcia w obszernej, wielotomowej dokumentacji przedmiotowego wniosku jednej ze stron omawianego protokołu. Natomiast brak podpisu i pieczętki Dyrektora DSW oraz daty w jednym z miejsc protokołu zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora DSW wynikał z przeoczenia.

Zdaniem NIK protokoły oceny wniosków o dofinansowanie powinny być kompletne (zawierające potwierdzenie dokonania oceny) oraz zawierać wymagane daty i podpisy osób, zatwierdzających dokonaną ocenę.

(akta kontroli str. pismo 838-843, 844-854)

6. Minister w ramach programów inwestycyjnych wspierał rozwój akademickiej infrastruktury sportowej w latach 2017-2021 (do 31 marca) ze środków FRKF w łącznej kwocie 87 447 tys. zł w ramach zawartych 29 umów: 11 100 tys. zł w 2017 r., 20 090 tys. zł w 2018 r., 27 657 tys. zł w 2019 r., 28 300 tys. zł w 2020 r., 300 tys. zł w 2021 r.²⁸. W latach 2017-2020 kwoty wydatków na zadania inwestycyjne dotyczące akademickiej infrastruktury sportowej rosły. Najwyższe wydatki poniesiono w ramach: Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – 76 537 tys. zł (zawarto 11 umów), Programu modernizacji infrastruktury sportowej – 5 708 tys. zł (5 umów); Programu Sportowa Polska – 3 657 tys. zł (7 umów); Program rozwoju infrastruktury ponadlokalnej – 1 217 tys. zł (2 umowy); Pilotażowego programu modernizacji infrastruktury sportowej - Mały Klub – 219 tys. zł (1 umowa) oraz Programu OSA – 109 tys. zł (3 umowy). Ministerstwo dofinansowało infrastrukturę sportową 30 podmiotów, najwięcej bo 27 uczelniom, w tym dziewięciu AWF oraz trzem jednostkom AZS (Klubowi sportowemu AZS Politechniki Wrocławskiej, AZS ZG oraz AZS Wrocław).

(akta kontroli str. 39-54)

Kontrolą objęto udzielenie i rozliczenie dofinansowania na zadania inwestycyjne w ramach Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu na 2017 r. i 2018 r. oraz Programu Sportowa Polska na 2018 r. Ogłoszone programy zawierały wymagane elementy określone w przepisach rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2015 r. i rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r.

Szczegółowym badaniem objęto trzy umowy w ramach Programu Sportowa Polska, tj.: nr 2018/0909/3094/SubA/DIS/SP z 14 grudnia 2018 r. z Politechniką Lubelską, dofinansowanie 800 tys. zł²⁹; nr 2018/0797/2316/SubA/DIS/SP z 31 października 2018 r. z Akademią Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki w Katowicach, dofinansowanie 366,6 tys. zł³⁰; nr 2018/0854/8509/SubA/DIS/SP z 31 grudnia 2018 r. z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym w Szczecinie, dofinansowanie 2.273,1 tys. zł³¹. Dokonano oceny formalnej i merytorycznej wniosków o dofinansowanie zgodnie z Programem (w arkuszach oceny technicznej, ekonomicznej i sportowej) i sporządzono protokół zbiorczy z oceny wniosków inwestycyjnych podpisane przez przewodniczącego i członków zespołu oraz zatwierdzone przez Ministra. Wnioski dotyczyły realizacji zadań zgodnych z katalogiem zadań do dofinansowania wskazanych w programie. W Ministerstwie prawidłowo rozliczono dofinansowanie - sporządzono karty rozliczenia zadania inwestycyjnego dofinansowanego ze środków FRKF oraz informacje o przyjęciu rozliczenia dofinansowania zadania inwestycyjnego. Badanie odrzuconych czterech wniosków w 2018 r. wykazało, że

²⁸ W 2017 r. wydatkowano środki na podstawie 8 umów, 2018 r. – 18 umów, 2019 r. – 13 umów, 2020 r. – czterech umów, 2021 r. – jednej umowy.

²⁹ Zadanie pt. „Przebudowa kortów tenisowych na terenie Centrum Sportowego Politechniki Lubelskiej etap III”.

³⁰ Zadanie pt. „Remont dwóch hal sportowych Akademii Wychowania Fizycznego przy ul. Raciborskiej 1 w Katowicach”.

³¹ Zadanie pt. „Remont i termomodernizacja hali sportowej Studium Wychowania Fizycznego i Sportu przy ul. Dunikowskiego 6 w Szczecinie”.

ich odrzucenie było zasadne i wynikało z braku uzyskania wymaganej liczby punktów³².

(akta kontroli str. 988-1026, 2085-2089, 2018-2020)

W ramach Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu objęto badaniem trzy umowy, tj.: nr 2017/0333/7100/SubA/DIS/S z 20 października 2017 r. z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, kwota dofinansowania 2 900 tys. zł³³; nr 2018/0589/2942/SubA/DIS/S z 28 sierpnia 2018 r. z AWF Józefa Piłsudskiego w Warszawie, kwota dofinansowania 1496,7 tys. zł³⁴; nr 2018/0652/9106/SubA/DIS/S z 6 września 2018 r. z AWF im. Bronisława Czecha w Krakowie, kwota dofinansowania 1 962 893,46 tys. zł³⁵. Zespół ds. opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków FRKF dokonał oceny formalnej i merytorycznej wniosków zgodnie z Programem (w arkuszach oceny technicznej i ekonomicznej wniosków uwzględniono kryteria oceny zgodne z programem) i sporządził protokół zbiorczy z oceny wniosków, w którym wynik postępowania zatwierdził Minister. Zgłoszenia zadań inwestycyjnych prawidłowo zakwalifikowano do Planu Wieloletniego i Planu Rocznego, w zgłoszeniach inwestycje rekomendowały odpowiednio polskie związki sportowe (pzs). Zgłoszenia i wnioski o dofinansowanie zawierały wymagane w programie dokumenty. Udzielone dotacje nie przekroczyły progu wydatków dofinansowania określonych w programie. W Ministerstwie prawidłowo rozliczono dofinansowanie - sporządzono kartę rozliczenia zadania inwestycyjnego dofinansowanego ze środków FRKF oraz informację o przyjęciu rozliczenia dofinansowania zadania inwestycyjnego. Beneficjenci zwrócili na rachunek Ministerstwa niewykorzystane kwoty dofinansowania. W przypadku rozliczenia dofinansowania udzielonego AWF im. Bronisława Czecha w Krakowie stwierdzono nieprawidłowość dotyczącą weryfikacji i rozliczenia podatku VAT odliczonego od poniesionych nakładów inwestycyjnych, szczegółowo opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Departament Inwestycji Sportu³⁶ monitorował realizację zadań inwestycyjnych na podstawie składanych przez beneficjentów sprawozdań kwartalnych z realizacji zadania inwestycyjnego.

(akta kontroli str. 39-54, 1027-1080, 1081-1146, 1147-1227, 12015-2017)

7. W latach 2017-2020 w planach kontroli Ministerstwa zaplanowano trzy kontrole związane z wykorzystaniem dofinansowania na zadania dotyczące sportu akademickiego: w 2017 r. zadania inwestycyjnego realizowanego przez Akademię Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku oraz w 2019 r. i 2020 r. kontrolę AZS ZG w zakresie realizacji wybranych umów o dofinansowanie zawartych z Ministrem w 2018 r. i 2019 r. (kontrolę AZS ZG w zakresie realizacji wybranych umów o dofinansowanie zawartych w 2019 r. wykreślono z planu, co zgodnie z wyjaśnieniem Pana Marka Marczyka, Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli, wynikało z obciążenia pracowników Ministerstwa innymi czterema kontrolami w ostatnim kwartale 2020 r.). W latach 2017-2021 (do zakończenia kontroli) przeprowadzono dwie kontrole: Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku w zakresie realizacji zadania inwestycyjnego pt. „Rozbudowa mariny Narodowego Centrum Żeglarstwa AWFis w Gdańsku – Górkach Zachodnich (II

³² Nr 7906003 Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu (62 pkt.), nr 7830926 AWF w Warszawie (19 pkt.), nr 7791766 Politechniki Gdańskiej (38 pkt.), nr 7864205 Politechniki Wrocławskiej (21 pkt.).

³³ Zadanie pt. „Budowa hali tenisowej boiska wielofunkcyjnego z przykryciem membranowym membranową przy KUL”.

³⁴ Zadanie pt. „Termomodernizacja hali sportowej nr 5 dla AWF Warszawa”.

³⁵ Zadanie pt. „Przebudowa boiska piłkarskiego - wymiana nawierzchni na trawę syntetyczną i budowa oświetlenia dla Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie”.

³⁶ Wcześniej w ramach Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Ministerstwa Sportu funkcjonował pod nazwą Departament Infrastruktury Sportowej. Dalej: DIS.

etap)" na podstawie umowy nr 2013/0155/2409/SubA/DIS/S z 20 września 2013 r. (sformułowano dwa zalecenia pokontrolne³⁷) oraz AZS ZG w zakresie realizacji dwóch umów o dofinansowanie nr 2018/0153//0281/SubB/DSW/ z 7 maja 2018 r. i nr 2018/0217/0273/Udot/DS/01/MS z 13 kwietnia 2018 r. na dofinansowanie zadań publicznych (sformułowano cztery zalecenia pokontrolne³⁸). Beneficjenci pisemnie poinformowali o realizacji ww. zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 367-39, 370-499)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelnie weryfikowano i oceniano w Departamencie Sportu dla Wszystkich wnioski o dofinansowanie w ramach Programu Sport Akademicki na 2018, 2019 i 2020 r. w zakresie spełniania kryteriów oceny merytorycznej, tj. inicjowanie systematycznej aktywności fizycznej u studentów nieaktywnych sportowo oraz innowacyjność, atrakcyjność oraz możliwość adaptowania i rozszerzania projektu w innych środowiskach, w których nie było informacji o działaniach wskazanych w tych kryteriach.

W Protokołach oceny wniosków o dofinansowanie Akademickiego Związku Sportowego Zarząd Główny (na 2018 r. ID 7118058, na 2019 r. ID 8812599, na 2020 r. ID 11111078) oceny kryterium merytorycznego Inicjowanie systematycznej aktywności fizycznej u studentów nieaktywnych sportowo, przyznano odpowiednio 7, 9 i 9 pkt (na 10 pkt możliwych); a kryterium Innowacyjność, atrakcyjność oraz możliwość adaptowania i rozszerzania projektu w innych środowiskach, przyznano odpowiednio 2, 4 i 4 pkt (z możliwych 5 pkt). W ocenianych wnioskach (i załącznikach) nie stwierdzono wskazania działań skierowanych do studentów nieaktywnych sportowo, rodzajów działań w celu ich pozyskania oraz planowanej liczby pozyskania nieaktywnych studentów; oszczędności w realizacji projektu oraz rodzajów działań innowacyjnych i środowisk na jakie te działania mogłyby zostać rozszerzone. Kryteria te zostały przyjęte w programach na lata 2018-2020, w pkt 6 rozdziału VIII. Kryteria oceny wniosków.

Dyrektor Departamentu Sportu dla Wszystkich, Pan Dariusz Buza wyjaśnił m.in., że oceny spełniania kryteriów merytorycznych określonych w programie, dokonuje się na podstawie analizy założonych przez beneficjenta działań. Przy czym, istotą tej oceny nie jest użycie przez beneficjenta we wniosku sformułowań określonych w kryteriach, które miały by potwierdzać ich spełnienie inicjowania systematycznej aktywności fizycznej u studentów nieaktywnych sportowo, ale odniesienie planowanych działań do stanu faktycznego jaki jest obserwowany w stosunku do poszczególnych kryteriów. Dyrektor odnośnie kryterium Innowacyjność, atrakcyjność oraz możliwość adaptowania i rozszerzania projektu w innych środowiskach, wskazał, że za działania innowacyjne można uznać np. zawody w sportach nieolimpijskich, takich jak plażowa piłka ręczna (szeroki festiwal sportów plażowych), aerobik sportowy, korfbal, squash, czy e-sport, o których mowa we wnioskach ZG AZS. Dyrektor także wskazał, że co do zasady, ocena wniosków w omawianym zakresie dokonywana jest przez członka komisji oceniającej, który w określonych latach nie zawsze jest tą samą osobą. Stąd wynikać mogą różnice w punktacji poszczególnych kryteriów dla określonych wniosków. Wskazał też, że ocenie Ministerstwa, działania ZG AZS w omawianym zakresie, spełniają wymogi kryterium określonego jako - możliwość adaptowania i rozszerzania projektu

³⁷ Wyodrębnienia ewidencji księgowej dla środków z dofinansowania z FRKF najpóźniej do dnia ich otrzymania; przestrzeganie terminu złożenia rozliczenia dofinansowania realizacji zadania inwestycyjnego.

³⁸ M.in.: dokonywanie wyboru kontrahentów zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie; zapewnienie opisywania dokumentacji księgowej zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.

w innych środowiskach, bowiem zawierają systemowe ujęcie działań z zakresu kultury fizycznej w środowisku akademickim, które może być przykładem dobrych praktyk dla organizacji z innych środowisk.

Zdaniem NIK przeprowadzana ocena wniosków w przyjętych w Programie Sport Akademicki w kryteriach oceny merytorycznej powinna wynikać z rzetelnej weryfikacji treści tych wniosków z zakresie spełniania przyjętych przez Ministra kryteriów.

(akta kontroli str. 63-195, 317-320, 324, 330)

2. Podpisane przez Ministra w ramach Programu Sport Akademicki na lata 2019 i 2020 umowy z Akademickim Związkiem Sportowym Zarząd Główny, nie zawierały klauzuli o niedopuszczalności przenoszenia praw i obowiązków na osoby trzecie bez zgody ministra.

Stwierdzono, że zawarte umowy nr 2019/0021/0281/Sub.B/DS-SW D/18/MS z dnia 28 lutego 2019 r. i nr 2020/0042/0281/Sub.B/DS-SWD/18/BP z 13 marca 2020 r. nie zawierają klauzuli o niedopuszczalności przenoszenia praw i obowiązków na osoby trzecie bez zgody ministra, pomimo że zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 12 rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. oraz § 12 ust. 2 pkt 11 rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r., umowa o dofinansowanie zawiera w szczególności klauzulę o niedopuszczalności przenoszenia praw i obowiązków na osoby trzecie bez zgody ministra.

Dyrektor Departamentu Sportu dla Wszystkich wyjaśnił m.in., że z istoty projektu wynika, iż nie będzie w omawianym zakresie zatrudnianych podwykonawców, z uwagi na to, nie było konieczności formułowania takiej klauzuli. W roku 2018, kiedy po raz pierwszy realizowano ww. projekt ze środków FRKF, umowę zawarto na „standardowym” wzorze umowy, który był stosowany dla innych programów FRKF, stąd obecność klauzuli, o której mowa. W kolejnych latach, zrezygnowano z umieszczania tej klauzuli, bowiem w przypadku ww. umów z ZG AZS nie mamy do czynienia z sytuacją przenoszenia praw na osoby trzecie. Jednocześnie uprzejmie informujemy, że zabezpieczenie praw zleceniodawcy sformułowano w zapisach umowy dotacyjnej, zgodnie z którymi – zmiana umowy jest dopuszczalna pod warunkiem, że Zleceniobiorca uprzedni zawiadomi pisemnie Zleceniodawcę o okolicznościach uzasadniających tę zmianę, a Zleceniodawca wyrazi na nią zgodę (§ 2 ust. 3 oraz w zależności od lat § 16 lub 17, tj. wszelkie zmiany umowy wymagają formy pisemnego aneksu pod rygorem nieważności).

Zdaniem NIK wprowadzenie do umowy o dofinansowanie klauzuli o niedopuszczalności przenoszenia praw i obowiązków na osoby trzecie bez zgody ministra jest obligatoryjne i wynika bezpośrednio z przepisów prawa.

(akta kontroli str. 63-195, 317-320, 330-332)

3. W Ministerstwie nie dokonano w Departamencie Sportu Wyczynowego oceny wniosków o dofinansowanie Akademickiego Związku Sportowego Zarząd Główny na 2018 r. w ramach Programu Akademickie Centra Szkolenia Sportowego i Programu Akademickie Mistrzostwa Świata w dwóch kryteriach oceny merytorycznej wynikających z tych programów.

Stwierdzono, że w Protokole oceny wniosku Akademickiego Związku Sportowego Zarząd Główny na 2018 r. (wniosek nr 31062, kwota dofinansowania 11 500 tys. zł, umowa nr 2018/0243/0281/SubB/DSW), wniosek nie został oceniony wg kryteriów merytorycznych oceny określonych w Programie Akademickie Centra Szkolenia Sportowego na 2018 r. (rozdział VIII. Kryteria oceny wniosków, pkt 5, ppkt 3 i 6), tj. nie dokonano oceny w kryteriach: doświadczenie wnioskodawcy w realizacji zadań

podobnego rodzaju (ocena oparta będzie na danych zawartych we wniosku, jak i na dotychczasowej współpracy w realizacji podobnych zadań); rzetelność i terminowość rozliczeń zadań w latach poprzednich (o ile zadania były realizowane).

Ponadto nie dokonano oceny wniosków w ww. dwóch kryteriach w Protokole oceny wniosku Akademickiego Związku Sportowego Zarząd Główny na 2018 r. (wniosek nr 22360, kwota dofinansowania 2 500 tys. zł, umowa nr 2018/0153/0281/SubB/DSW) określonych w Programie Akademickie Mistrzostwa Świata na 2018 r. (rozdział VI. Kryteria oceny wniosków, pkt 5, lit. b i f).

Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego, Pani Angelika Głowienka wyjaśniła, że ww. Protokołach oceny wniosków część III Ocena merytoryczna w punkcie 3 ujęto kryterium Wartość sportowa podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie z uwzględnieniem dotychczasowych osiągnięć sportowych i wysokości dofinansowania w latach 2014-2017 oraz doświadczenia w realizacji zadań podobnego rodzaju. Zatem w punkcie tym oceniono właśnie doświadczenie wnioskodawcy w realizacji zadań podobnego rodzaju. W odniesieniu do kryterium Rzetelność i terminowość rozliczeń zadań w latach poprzednich (o ile zadania były realizowane) należy wskazać, że pomimo jego formalnego braku w protokole, stanowiło ono element oceny ujmowanej w punkcie 4, ponieważ właśnie rzetelność rozliczeń była istotnym kryterium pozwalającym ocenić m.in. racjonalność i oszczędność przedłożonej propozycji. Także podczas obrad Komisji omawiano dokładnie wcześniejsze rozliczenia, analizując zasadność wnioskowanych wydatków.

Zdaniem NIK wnioski o dofinansowanie powinny być oceniane w kryteriach oceny merytorycznej przyjętych przez Ministra w ogłaszanych programach dotyczących dofinansowania zadań publicznych. Stosowane protokoły oceny nie zawierały wszystkich kryteriów oceny przewidzianych w tych programach.

(akta kontroli str. 838-843, 844-874, 875-940, 952-973, 974-987)

4. W Ministerstwie nierzetelnie zweryfikowano sprawozdanie z wykonania dofinansowanych zadania inwestycyjnego w zakresie rozliczenia podatku VAT odliczonego od poniesionych nakładów inwestycyjnych przez jednego beneficjenta.

W ramach umowy o dofinansowanie nr 2018/0652/9106/SubA/DIS/S z 6 września 2018 r. z AWF im. Bronisława Czecha w Krakowie na realizację zadania pt. „Przebudowa boiska piłkarskiego - wymiana nawierzchni na trawę syntetyczną i budowa oświetlenia dla Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie”, w rozliczeniu dofinansowania nie dokonano weryfikacji rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) odliczonego od poniesionych nakładów inwestycyjnych³⁹. Z ustaleń kontroli NIK w zakresie realizacji przez AWF w Krakowie ww. zadania inwestycyjnego wynika, że uczelnia ta łącznie, ze wszystkich faktur VAT rozliczonych brutto w fakturach oraz w sprawozdaniu z realizacji zadania inwestycyjnego (załączniki nr 4-6 do sprawozdania), odliczyła VAT w kwocie 47 884,54 zł, tj. wg wyliczenia od kwoty jaka została dofinansowana ze środków FRKF (wg faktur VAT ujętych w załączniku nr 5 do sprawozdania).

³⁹ Z ustaleń kontroli NIK w zakresie realizacji przez AWF w Krakowie zadania inwestycyjnego wynika, że uczelnia ta łącznie, ze wszystkich faktur VAT rozliczonych brutto na fakturach oraz w sprawozdaniu z realizacji zadania inwestycyjnego (załączniki nr 4-6 do sprawozdania), odliczyła podatek VAT w kwocie 47 884,54 zł (tj. po 7% z każdej faktury), tj. wg wyliczenia od kwoty jaka została dofinansowana ze środków FRKF (wg faktur VAT ujętych w załączniku nr 5 do sprawozdania). AWF w Krakowie skierowała pismo z 30 lipca 2021 r. do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, z informacją o dokonany częściowym odliczeniu podatku VAT na łącznie 47 884,54 zł. Uczelnia zwróciła się do Ministerstwa z prośbą o wyliczenie i podanie kwoty podlegającej zwrotowi zgodnie z proporcją wynikającą z zawartej umowy. Według szacunku Uczelni dotyczy to kwoty 26 144,96 zł. Jednocześnie Uczelnia zwróciła się w ww. piśmie z prośbą o umorzenie odsetek od kwoty podlegającej zwrotowi, podając uzasadnienie.

W sporządzonej w Ministerstwie Informacji o sposobie wykorzystania dofinansowania ze środków FRKF w związku z zakończeniem realizacji zadania inwestycyjnego przez AWF w Krakowie, w poz. 6 wskazano kwotę 0,00 zł dokonanych na rachunek FRKF zwrotów podatku VAT wykazanych w fakturach lub rachunkach opłacanych ze środków FRKF/dotyczy Wnioskodawcy będącego płatnikiem VAT. W złożonym przez AWF w Krakowie Sprawozdaniu z wykorzystania środków własnych i innych oraz FRKF na realizację zadania (załącznik nr 5), wykazano kwotę zapłaconą ze środków FRKF 1 962 893,46 zł⁴⁰. Stwierdzono, że faktury VAT zostały rozksięgowane w kwotach brutto na część płatną ze środków własnych uczelni oraz część płatną ze środków FRKF. W opisach ww. fakturach wskazano, że kwalifikowano do rozliczenia ze środków FRKF w kwotach brutto. Koszty podatku VAT zostały sfinansowane z dofinansowania (w części faktur dofinansowanych z środków FRKF), a następnie podatek ten był odliczany od VAT należnego przez uczelnię. Ministerstwo nie zweryfikowało w rozliczeniu prawidłowości rozliczenia zadania w zakresie rozliczenia podatku VAT. W Listach kontrolnych do wniosku o uruchomienie środków FRKF dofinansowanie zadania inwestycyjnego – część I – Ekonomiczna WZÓR nie weryfikowano (w pozycjach listy), czy beneficjent korzysta z odliczenia lub zwrotu VAT oraz czy faktycznie odlicza VAT z faktur przedstawionych do dofinansowania z FRKF (beneficjenci, którzy złożyli oświadczenie, że zamierzają uzyskać zwrot lub odliczenie podatku VAT).

Zastępca Dyrektora Departamentu Inwestycji Sportu, Pan Paweł Czwarno wyjaśnił, że w sytuacji gdy beneficjent uzyskuje zwrot VAT i zgodnie z umową o dofinansowanie jest on traktowany jako wydatek niekwalifikowany, w rozliczeniu końcowym zadania zawsze podajemy kwotę brutto kosztu całkowitego, a nie pomniejszony o ewentualny zwrot VAT, który beneficjent uzyskał. Stwierdził, że skoro w § 4 ust. 3 umowy o dofinansowanie wskazano, że kwota wydatków kwalifikowanych stanowi całkowitą wartość wydatków związanych z realizacją zadania inwestycyjnego pomniejszoną o podatek VAT (czyli traktowany jest jako wydatek niekwalifikowany), to nie obowiązuje beneficjenta zapis § 10 ust. 5 umowy, czyli obowiązek zwrotu VAT na rachunek Funduszu. Zwrot podatku VAT obowiązuje beneficjenta tylko w przypadku, gdy podatek VAT został uznany za wydatek kwalifikowany (§ 10 ust. 5 umowy o dofinansowanie), natomiast we wszystkich przytoczonych przez kontrolującego, podatek VAT został potraktowany jako wydatek niekwalifikowany. Sformułowanie zapisu § 4 ust. 3 to potwierdza. Jednocześnie, dzięki zwróceniu uwagi podczas kontroli na ten fakt, co implikować może wniosek, iż zapisy umowy nie są jednoznaczne, Minister doprecyzuje zapisy umowy w tym zakresie w przyszłorocznej edycji programu. Umowa o dofinansowanie jest skonstruowana dla wszystkich beneficjentów jednakowo, niezależnie od tego czy zamierzają odzyskiwać podatek VAT czy też nie. Wobec tego zmianie powinien ulec zapis § 10 ust. 5 umowy, stwierdzający, iż nie dotyczy on sytuacji o której mowa w § 4 ust. 3 gdy stwierdza się, iż podatek VAT pomniejsza kwotę wydatków kwalifikowanych stanowiących całkowitą wartość zadania inwestycyjnego. Ponadto wskazał, że Minister rozważy możliwość wprowadzenia zapisu w załączniku nr 3 do umowy o dofinansowanie pn. „Szczegółowe wymogi dotyczące Wniosku o wypłatę Dofinansowania”, polegającego na tym, iż w przypadku uznania podatku VAT jako kosztu niekwalifikowanego, dofinansowanie będzie uruchamiane do kwoty netto faktury.

Zdaniem NIK Ministerstwo powinno rzetelnie weryfikować rozliczenie w zakresie odliczania lub zwrotu podatku VAT przez beneficjentów na etapie weryfikacji

⁴⁰ Suma z 10 faktur, odpowiednio kwoty: 1 074,53 zł, 1 439,53 zł, 1 439,53 zł, 1 092,00 zł, 1 007,37 zł, 382,20 zł, 1 007,37 zł, 201,47 zł, 254 420,79 zł, 1 700 828,67 zł.

wniosku o wypłatę dofinansowania oraz przy rozliczeniu końcowym zadania. Zapisy programów i umowy o dofinansowanie nie są w pełni precyzyjne oraz mogą być niezrozumiałe dla beneficjentów, w zakresie prawidłowego rozliczenia podatku VAT. NIK przyjmuje do wiadomości informację o planowanym doprecyzowaniu zapisów umowy i załączników do umowy.

(akta kontroli str. 1147-1227, 2005-2008, 2009-2013, 2121-2163)

OCENA CZĄSTKOWA

Minister w latach 2017-2021 (do 31 marca) wspierał sport akademicki w ramach programów, projektów i zadań, w tym inwestycyjnych na łączną kwotę 167 930,7 tys. zł (159 741,7 tys. zł z FRKF oraz 8 189 tys. z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna). Na ich realizację wydatkował w 2017 r. 30 797,7 tys. zł, w 2018 r. – 40 470 tys. zł, w 2019 r. – 48 724 tys. zł, w 2020 r. – 47 639 tys. zł oraz do 31 marca 2021 r. – 300 tys. zł.

Minister, ma programy, projektu i zadania w ramach sportu powszechnego wydatkował łącznie 25 689 tys. zł (Program Sport Akademicki – 17 500 tys. zł, Program Sport dla Wszystkich – 8 189 tys. zł), a w ramach sportu młodzieżowego – łącznie 54 794,7 tys. zł (Program ACSS – 46 775 tys. zł, Program AMS – 8 019,7 tys. zł). W ramach sześciu programów inwestycyjnych Minister wsparł akademicką infrastrukturę sportową uczelni w łącznej kwocie 87 447 tys. zł (najwięcej środków wydatkowano w ramach Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – 76 537 tys. zł).

Programy Ministra dotyczące rozwoju sportu akademickiego ramach sportu powszechnego, sportu młodzieżowego oraz inwestycji w akademickiej infrastrukturze sportowej były prawidłowo ogłaszane i zawierały elementy wymagane w przepisach prawa. Minister udzielał dofinansowania zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, przy czym nierzetelnie zweryfikowano i oceniano wnioski o dofinansowanie w ramach Programu Sport Akademicki na 2018, 2019 i 2020 r. w zakresie spełniania dwóch kryteriów oceny merytorycznej. NIK zwraca także uwagę, że pomimo iż w Programach Sport Akademicki na 2018-2020 r. w pkt 8 Głównych warunków realizacji rozdziału VI. Opis, terminy i warunki realizacji zadań przewidziano, że przedsięwzięcie realizowane w ramach niniejszego zadania nie może zakładać pobierania jakichkolwiek opłat od uczestników, pobierano takie opłaty, co potwierdziły przeprowadzone kontrole w podległych AZS ZG organizacjach środowiskowych AZS w Poznaniu i Warszawie, realizujących zadania w ramach programu. Ponadto podpisane przez Ministra w ramach Programu Sport Akademicki na lata 2019 i 2020 umowy z AZS ZG, nie zawierały klauzuli o niedopuszczalności przenoszenia praw i obowiązków na osoby trzecie bez zgody ministra, co stanowiło naruszenie § 11 ust. 2 pkt 12 rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. i § 12 ust. 2 pkt 11 rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r.

W ramach w Programu ACSS i Programu AMS na 2018 r. oceny wniosków o dofinansowanie dokonywano w dwóch kryteriach oceny merytorycznej, niezgodnych z kryteriami wynikającymi z tych programów. Ponadto, w Programie ACSS Minister nie wprowadził obowiązku złożenia przez beneficjenta zbiorczego sprawozdania merytorycznego z realizacji całego zadania (składano od 17 do 26 sprawozdań rocznie) zawierającego pełną informację o jego realizacji, w tym liczby uczestników oraz osób obsługujących.

Dofinansowanie na zadania inwestycyjne zostało prawidłowo udzielone oraz rzetelnie rozliczone, z wyjątkiem jednego zadania inwestycyjnego, w którym nierzetelnie zweryfikowano sprawozdanie z wykorzystania dofinansowania w zakresie rozliczenia podatku VAT odliczonego od poniesionych przez beneficjenta nakładów inwestycyjnych.

2. Efekty wsparcia rozwoju sportu akademickiego

1. W Programie Rozwoju Sportu do roku 2020 (PRS 2020) nie wprowadzano strategicznych wskaźników dotyczących rozwoju sportu akademickiego. W Dokumencie Implementacyjnym do PRS 2020⁴¹ Minister odpowiedzialny był za realizację narzędzi, tj.: nr 1 „Prowadzenie działań w zakresie upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży”, którego miernikiem była liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w programach upowszechniania sportu oraz nr 29 „Wspieranie szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży, realizowane przez Ministra Sportu”, którego miernikiem była liczba dzieci i młodzieży objęta zorganizowanym systemem szkolenia sportowego. Na realizację ww. mierników składały się w części liczba młodzieży akademickiej uczestnicząca w programach dofinansowanych przez Ministra. W latach 2017-2020 w narzędziach DI PRS 2020⁴²: nr 1 – w wartości osiągniętego miernika w 2017 r. 1.255.822 było 71.398 studentów, 2018 r. 1.539.656 było 62.843 studentów, 2019 r. 1.522.998 było 81.271 studentów, w 2020 r. 1.040.968 było 45.756 studentów), a nr 29 – w wartości osiągniętego miernika w 2017 r. 44.942 było 812 studentów, 2018 r. 43.036 było 812 studentów, 2019 r. 45.184 było 840 studentów, w 2020 r. 43.579 było 701 studentów).

Do zakończenia kontroli NIK nie przyjęto nowego dokumentu strategicznego dotyczącego rozwoju sportu na okres po 2020 r. W Ministerstwie trwały prace nad jego przygotowaniem realizowane przez powołany przez Ministra zespół⁴³. W przygotowanych w 2020 r. Założeniach rządowego dokumentu strategicznego w obszarze sportu na okres po 2020 r., wśród planowanych priorytetów uwzględniono priorytet: Rozwój sportu akademickiego⁴⁴, obejmujący dwa kierunki interwencji: 1) stworzenie warunków do uczestnictwa w sporcie środowisk akademickich m.in. poprzez udział w rywalizacji sportowej, ogólnodostępnych zajęciach sportowych; 2) promocja sportu akademickiego.

(akta kontroli str. 414-316, 947-951, 1295-1296, 1298-1324)

2. W dniu 28 września 2015 r. zostało zawarte pomiędzy Ministrem Sportu i Turystyki a Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego *Porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju sportu akademickiego* (Porozumienie). Porozumienie określa współpracę pomiędzy stronami na rzecz rozwoju sportu akademickiego poprzez realizację pięciu modułów⁴⁵. Ministerstwo odpowiadało za realizację i koordynację działań w ramach Modułu 1, Modułu 2, Modułu 3. W celu realizacji Modułu 5 miał być powołany Zespół ds. Infrastruktury Sportu Akademickiego, składający się z przedstawicieli stron Porozumienia w równej liczbie. Ponadto do koordynacji i monitorowania realizacji Porozumienia resorty miały powołać Radę Programową. Porozumienie zawarto na okres do końca roku 2020, z możliwością przedłużenia.

⁴¹ W dniu 14 czerwca 2016 r. Minister Sportu i Turystyki przyjął Dokument Implementacyjny do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020, stanowiący katalog narzędzi oraz mierników realizacji celów i kierunków interwencji wskazanych w Programie Rozwoju Sportu do roku 2020. Dokument był aktualizowany w grudniu 2017 r. i grudniu 2019 r. Dalej: DI PRS 2020.

⁴² Na podstawie Sprawozdań z realizacji PRS 2020 za lata 2017-2020.

⁴³ Powołany zarządzeniem Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie Zespołu do spraw opracowania nowego dokumentu strategicznego w obszarze sportu obowiązującego po 2020 r. (Dz. Urz. MKDNIS, poz. 54).

⁴⁴ 1) stworzenie warunków do uczestnictwa w sporcie środowisk akademickich m.in. poprzez udział w rywalizacji sportowej, ogólnodostępnych zajęciach sportowych; 2) promocja sportu akademickiego.

⁴⁵ Moduł 1. Promocja sportu w polskim środowisku akademickim – mającym na celu podejmowanie działań na rzecz upowszechnienia sportu wśród studentów i całego środowiska akademickiego; Moduł 2. Promocja polskiego sportu akademickiego w zagranicznym środowisku akademickim – mającym na celu podejmowanie działań na rzecz promocji polskiego sportu akademickiego wśród studentów innych państw; Moduł 3. Studenci na Igrzyska – mającym na celu wspieranie polskich studentów w aktywnym udziale w Uniwersjadach, Akademickich Mistrzostwach Świata i innych imprezach międzynarodowej rywalizacji sportowej; Moduł 4. Badania naukowe – mającym na celu wsparcie badań naukowych dotyczących sportu; Moduł 5. Infrastruktura sportu akademickiego – mającym na celu wspieranie instytucji szkolnictwa wyższego w realizacji działań na rzecz budowy i modernizacji uczelnianej infrastruktury sportowej oraz zakupie środków trwałych, służących stwarzaniu jak najlepszych warunków do rozwoju aktywności sportowej społeczności akademickiej.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że od dnia zawarcia Porozumienia, nie powołano wspólnie z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki Rady Programowej, której zadaniem miała być koordynacja i monitorowanie realizacji Porozumienia oraz która była zobowiązana do sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji Porozumienia. Nie powołano także Zespołu ds. Infrastruktury Sportu Akademickiego (który miał składać się z przedstawicieli stron Porozumienia w równej liczbie) oraz nie opracowywano co pół roku listy obiektów listy obiektów infrastruktury sportowej o charakterze strategicznym dla instytucji szkolnictwa wyższego.

Dyrektor DSW wyjaśniła, że DSW realizował zadania w ramach Modułu 2 i 3 we współpracy z AZS ZG w ramach Programu ACSS i Programu AMŚ, a DS realizował zadania w ramach Modułu 1 – Programu Sport Akademicki i Programu Sport dla Wszystkich, którego celem jest rozwój i upowszechnianie sportu akademickiego oraz w ramach Modułu 2 zawody sportowe – Akademickie Mistrzostwa Europy i Europejskie Igrzyska Akademickie. Ponadto wyjaśniła, że z uwagi na zmiany międzyresortowe, które zbiegły się w czasie z końcem obowiązującego porozumienia, a także trudną sytuacją związaną z pandemią Covid-19, od września 2020 r. do chwili obecnej nie zostało podpisane nowe porozumienie. Stwierdziła, że pomimo braku porozumienia, Minister kontynuował wspieranie sportu akademickiego, ogłaszając w grudniu 2020 r. programy dotacyjne ze środków FRKF, obowiązujące w 2021 r., tj. Program ACSS i Program AMŚ. Dyrektor DIS, Pan Marcin Żyłowski wyjaśnił natomiast, że wiodącą rolę w realizacji zapisów Porozumienia miało mieć Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Poinformował, że ówczesny Departament Infrastruktury Sportowej w Ministerstwie nie brał udziału w realizacji postanowień Porozumienia, ani nie uczestniczył w żadnych spotkaniach dotyczących realizacji zapisów Porozumienia.

Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Pan Piotr Gliński wyjaśnił, że porozumienie obowiązywało na lata 2017-2020, do września 2020 r. W ramach promocji polskiego sportu akademickiego w zagranicznym środowisku akademickim (Moduł 2) definiowanej jako wspieranie udziału sportowców reprezentujących polskie środowisko akademickie w europejskiej rywalizacji, Ministerstwo we współpracy z AZS ZG w latach 2017-2021 realizowało szkolenie w ACSS. Szkolenie sportowe w oparciu o uczelnie wyższe i kluby AZS realizowane jest jako zadanie od wielu lat. W ramach szkolenia w ACSS zawodnicy mieli możliwość wzięcia udziału w wielu zgrupowaniach zagranicznych na najlepiej wyposażonych obiektach sportowych w Europie i na świecie. Dzięki tym możliwościom stale rośnie potencjał sportowy jak i znaczenie osiągnięć studentów na arenie międzynarodowej, co stanowi doskonałą promocję polskiego sportu akademickiego w środowisku akademickim za granicą. Minister wskazał, że powyższe w istocie przekłada się na realizację niektórych celów ww. Porozumienia, m.in. szkolenia i współzawodnictwa sportowego i promocji sportu akademickiego. Pomimo braku porozumienia kontynuowane jest wspieranie sportu akademickiego min. poprzez ogłoszone w grudniu 2020 r. przez DSW dotacyjne ze środków FRKF, obowiązujące w 2021 r.

Zdaniem NIK, pełna realizacja Porozumienia, w tym powołanie w ramach Rady Programowej i Zespołu ds. Infrastruktury Sportu Akademickiego mogły istotnie przyczynić się do skuteczniejszej realizacji działań i zadań przez Ministra w latach 2017-2020. Istnieje nadal potrzeba kontynuacji wzajemnej realizacji zadań określonych w porozumieniu oraz efektywnej współpracy z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Działania Ministra na rzecz rozwoju sportu akademickiego powinny komplementarne, w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 228-235, 236-239, 269-299, 240-247, 1980-1984, 1986-1994)

3. Głównymi celami Programu Sport Akademicki w latach 2018-2020 Minister określił: 1) zwiększenie aktywności fizycznej studentów; 2) tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego, współzawodnictwa sportowego oraz kształtowanie zdrowego stylu życia studentów; 3) kształtowanie rozwoju psychofizycznego studentów, kreowanie aktywności fizycznej jako niezbędnego czynnika do prawidłowego funkcjonowania organizmu, budowa postaw obywatelskich i wolontariatu sportowego; 4) wspieranie inicjatyw i działań na rzecz rozwoju sportu akademickiego oraz promocja społecznych, wychowawczych, prozdrowotnych i edukacyjnych walorów sportu. Efektami realizacji zadań w latach 2018-2020 w ramach Programu Sport Akademicki było objęcie przez AZS ZG działaniami ogółem 181 510 studentów, w tym:

- w 2018 r. – 62 843 studentów ze 190 uczelni w 1913 sekcjach sportowych;
- w 2019 r. – 72 911 studentów z 164 uczelni w 2640 sekcjach sportowych,
- w 2020 r. – 45 756 studentów ze 150 uczelni w 3003 sekcjach sportowych.

Ponadto w latach 2017-2020 w realizacji zadań uczestniczyło 2814 szkoleniowców (trenerów i instruktorów sportowych) – odpowiednio: 378, 1638, 399, 399 oraz 20 181 osób wspomagających (m.in. kadra sędziowska, techniczna, informatyczna, medyczna) – odpowiednio: 5645, 4658, 5961, 3917. W ww. zadaniach uczestniczyło corocznie 2000 wolontariuszy.

W sprawie przyczyn spadku liczby studentów objętych Programem Sport Akademicki w 2018 r., w stosunku do roku 2017 r. (projekt pn. Młodość Pełna Pasji realizowany w ramach Programu Sport dla Wszystkich), tj. z 71401 do 62843 oraz w 2020 r. do 45756 oraz szkoleniowców z 1638 w 2018 r. do 399 w latach 2019-2020, Dyrektor DS poinformował, że można jedynie domniemywać, iż różnice w liczbie bezpośrednich uczestników zadania wynikają z ogólnego spadku liczby uczelni i studentów (począwszy od roku akademickiego 2006/2007 odnotowywany jest spadek liczby studentów wynikający ze zmian demograficznych, tj. spadku liczby osób w wieku 19-24 lata) – liczba studentów: 2016/17 – 1 348 822 2017/18 – 1 291 870, 2018/19 – 1 230 254, 2019/20 - 1 203 998. Ponadto wyjaśnił, że w przypadku roku 2020 wpływ na ww. spadek miała pandemia Covid-19.

W ramach realizowanych zadań AZS ZG i podlegające mu organizacje środowiskowe AZS i kluby sportowe AZS zorganizowały łącznie 300 Akademickich Mistrzostw Polski (AMP): w 2017 r. 76 /w których wzięło udział 20 889 studentów, w 2018 r. – 76/16 693, w 2019 r. – 75/18 456, w 2020 r. – 73/15 957.

W latach objętych kontrolą, najwięcej medali i punktów w Akademickich Mistrzostwach Polski, zdobyli studenci uczelni: w roku akademickim 2016/2017: (nie prowadzono klasyfikacji medalowej) wg liczby punktów: Uniwersytet Warszawski – 2350 pkt., Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – 2297 pkt., Politechnika Gdańska – 2169,5 pkt., Politechnika Śląska w Gliwicach - 2052,5 pkt., Politechnika Wroclawska – 2031 pkt.; w roku akademickim 2017/2018: (łącznie medale zdobyli studenci 74 uczelni) wg liczby medali: Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach - 13 zł., 11 sr., 10 br.; Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie – 9 zł., 9 sr., 8 br.; Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie – 9 zł., 5 sr., 1 br.; Uniwersytet Warszawski – 8 zł., 3 sr., 8 br.; Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – 7 zł., 14 sr., 9 br., wg liczby punktów: Uniwersytet Warszawski – 2306,5 pkt.; Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – 2294,5 pkt.; Politechnika Gdańska – 2205 pkt.; Politechnika Wroclawska – 2055,5 pkt.; Politechnika Śląska w Gliwicach – 2014,5 pkt.; w roku akademickim 2018/2019: (łącznie medale zdobyli studenci 85 uczelni) wg liczby medali: Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach - 12 zł., 17 sr., 8 br.; Akademia Wychowania Fizycznego

w Warszawie – 11 zł., 3 sr., 6 br.; Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – 10 zł., 7 sr., 6 br.; Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie - 8 zł., 13 sr., 13 br.; Uniwersytet Warszawski – 8 zł., 7 sr., 14 br., wg liczby punktów: Uniwersytet Warszawski – 2287 pkt.; Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – 2238 pkt., Politechnika Gdańska – 2190,5 pkt.; Politechnika Wrocławska – 2069,5 pkt.; Politechnika Poznańska – 2048 pkt.

Realizacja objętych kontrolą umów ramach Programu Sport Akademicki była w Ministerstwie monitorowana, na podstawie comiesięcznych sprawozdań merytoryczno-finansowych z realizacji części zadania, zawierających: opis przebiegu realizacji projektu; realizacji założonego harmonogramu działań; informacje dotyczące ryzyk i zagrożeń wynikających z bieżącej realizacji projektu oraz działań prewencyjnych i naprawczych.

(akta kontroli str. 63-195, 196-197, 198-227)

NIK zwraca uwagę, że zadania pn. Sport Akademicki – Młodość Pełna Pasji Program rozwoju sportu w środowisku akademickim na podstawie umów zawartych w latach 2018-2020 nie były ewaluowane w zakresie celu Programu Sport Akademicki, tj. zwiększenia aktywności fizycznej studentów. Stwierdzono, że w ww. programie nie przyjęto mechanizmu monitorowania lub ewaluacji osiągnięcia celu Programu z zastosowaniem narzędzi skierowanych bezpośrednio do jego uczestników. W toku kontroli przedłożono sporządzoną przez AZS ZG tabelę zawierającą odpowiedź „Tak” na 13 pytań, m.in.: czy realizacja zadania wpłynęła na wzrost aktywności i sprawności fizycznej wśród studentów; czy realizacja zadania wpłynęła na upowszechnianie idei Fair Play wśród uczestników zadania; czy w trakcie realizacji zadania wystąpiły utrudnienia/problemy w jego realizacji (jeżeli tak pod spodem wskazać jakie); czy podczas realizacji zadania optymalnie wykorzystano dostępną infrastrukturę sportową; czy osiągnięto jakieś dodatkowe rezultaty, nieprzewidziane we wniosku o dofinansowanie realizacji zadania (jeżeli tak pod spodem wskazać jakie). W ww. tabeli AZS ZG poinformował m.in., że w 2020 r. głównym problemem w realizacji zadania były ograniczenia i obostrzenia spowodowane pandemią Covid-19, że z powodu lockdown-u przekładano terminy zaplanowanych zawodów, oraz że dzięki doświadczeniu i wypracowanym relacjom z uczelniami udało się ostatecznie zrealizować zadanie. Wskazał też, że dodatkowym rezultatem zadania jest wysoki poziom kapitału społecznego w sportowym środowisku akademickim, mobilizacja w covidowej rzeczywistości pokazała w jak wyjątkowy sposób sport integruje środowisko i pozwala na realizację zadań w nietypowych i nieprzewidywalnych warunkach, a akcje pomocowe organizowane były przez strukturę AZS - Kluby AZS, umiejętnie wykorzystują swoje zasoby osobowe i rzeczowe oraz wypracowane relacje z partnerami: uczelniami, samorządami, sponsorami.

Dyrektor DS wyjaśnił, że wypełniona przez ZG AZS ankieta ewaluacyjna – z uwagi na fakt, iż ZG AZS pełni rolę swoistego „operatora” Programu Sport Akademicki, realizując jedyną umowę w tym obszarze, nie było potrzeby opracowywania wyników zbiorczych ewaluacji.

Minister Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Pan Piotr Gliński wyjaśnił, że od roku 2020 przeprowadzana jest ewaluacja projektów realizowanych przez DS, dokonywana na podstawie ankiet wypełnianych przez beneficjentów. Proces ten dotyczy wszystkich programów, w tym również Programu Sport Akademicki. W przypadku Programu Sport Akademicki, jedynym działaniem realizowanym w tym zakresie w 2020 był projekt ZG AZS „Sport Akademicki - Młodość Pełna Pasji - Program Rozwoju Sportu w Środowisku Akademickim”. ZG AZS wypełnił stosowną ankietę ewaluacyjną.

Zdaniem NIK przeprowadzana ewaluacja nie realizuje celu Programu Sport Akademicki jakim jest zakładane zwiększenie aktywności fizycznej studentów. Przygotowana forma ewaluacji została przeprowadzona na podstawie odpowiedzi AZS ZG, a nie ankiet ewaluacyjnych bezpośrednio skierowanych do studentów uczestników oraz ich wyników. Ponadto, w zakresie zwiększenia aktywności fizycznej podano odpowiedź „Tak”, bez wskazania jaki odsetek studentów dokonał takiej oceny oraz na podstawie wyników jakiego narzędzia ewaluacyjnego. W latach 2018-2021 nie wprowadzono odpowiedniego mechanizmu oraz narzędzi ewaluacji (np. na początku oraz na końcu realizacji zadania), pozwalających stwierdzić jakie efekty przyniosła realizacja zadania w zakresie zwiększenia aktywności fizycznej studentów i czy forma wsparcia i działania w ramach programu są skuteczne.

(akta kontroli str. 317-321, 322-333, 347, 1980-1984, 1994-1996)

4. W Programie Sport dla Wszystkich w latach 2017-2020 Minister założył sześć celów głównych⁴⁶. Z danych przedstawionych przez DS wynika, że latach 2017-2020 w ramach ww. programu realizowano ogółem 37 zadań dotyczących upowszechniania sportu w środowisku akademickim (3 w 2017 r., 11 w 2018 r., 12 w 2019 r., 11 w 2020 r.). Efektami ich realizacji było objęcie z 2017 r. w ramach projektu Młodość Pełna Pasji⁴⁷ oraz zadań dotyczących upowszechniania sportu w środowisku akademickim w 2017 r. – 71 401 studentów ze 190 uczelni w 1952 sekcjach sportowych i 5646 osób obsługujących (m.in. kadra sędziowska, techniczna, informatyczna, medyczna), w 2018 r. objęto 17 362 bezpośrednich uczestników w tym studentów i 739 osób obsługujących, w 2019 r. – 24 938 uczestników, w tym studentów i 598 osób obsługujących, w 2020 r. – 10 093 uczestników, w tym studentów i 524 osób obsługujących⁴⁸. Spadek liczby studentów i osób obsługujących wynikał z realizacji od 2018 r. Programu Sport Akademicki, w ramach którego AZS ZG realizuje od 2018 r. projekt Młodość Pełna Pasji.

Realizacja zadań pozwalała na osiągnięcie celów programu w latach 2017-2020. Od roku 2020 przeprowadzana jest przez DS ewaluacja projektów realizowanych przez na podstawie ankiet ewaluacyjnych wypełnianych przez beneficjentów. Ewaluację przeprowadzano na podstawie analiz dokumentacji sprawozdawczej przedstawianej przez beneficjentów (w dokumencie wskazano, że w ewaluacji badaniem objęto 366 podmiotów), w formie 13 zagadnień (z możliwością odpowiedzi Tak/Nie oraz wskazania odsetka liczby odpowiedzi), m.in.: czy realizacja zadania wpłynęła na wzrost aktywności i sprawności fizycznej wśród dzieci, młodzieży, dorosłych seniorów; czy realizacja zadania wpłynęła na upowszechnianie idei Fair Play wśród uczestników zadania; czy podczas realizacji zadania optymalnie wykorzystano dostępną infrastrukturę sportową; czy dotacja poprawiła kondycję finansową zleceniobiorcy; czy uczestnicy zadania wyrażali zadowolenie i chęć kontynuacji udziału w zajęciach.

Dyrektor DS poinformował, iż już na etapie składania ofert, beneficjenci zobowiązani są do przedstawienia zakładanych rezultatów realizacji zadania, które wynikają z deklarowanych przez nich szczegółowych zakresów zadania, ich celów oraz

⁴⁶ Głównymi celami Programu Sport dla Wszystkich są: 1) zwiększenie aktywności fizycznej społeczeństwa, w różnych grupach społecznych i środowiskowych; 2) tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego, kształtowanie zdrowego stylu życia; 3) wspieranie inicjatyw i działań na rzecz rozwoju sportu dla wszystkich, pobudzanie aktywności obywatelskiej oraz upowszechnianie dobrych praktyk na terenie całego kraju; 4) promowanie rozwoju sportu dla wszystkich i aktywności fizycznej wszystkich środowisk i grup społecznych; 5) promowanie prozdrowotnych, społecznych, wychowawczych i edukacyjnych wartości sportu; 6) przeciwdziałanie chorobom cywilizacyjnym (w tym nadwadze i otyłości), wykluczeniu społecznemu oraz zjawiskom patologii społecznej; 7) promowanie i wspieranie inicjatyw służących rozwijaniu aktywności fizycznej osób starszych, solidarności międzypokoleniowej i aktywizacji społecznej poprzez sport; 8) niwelowanie różnic dotyczących poziomu aktywności fizycznej w różnych środowiskach i grupach społecznych.

⁴⁷ Od 2018 r. projekt Młodość Pełna Pasji był realizowany w ramach Programu Sport Akademicki.

⁴⁸ Wg informacji DS, w latach 2018-2019 w zakresie realizacji zadań nie jest możliwe ustalenie liczby studentów oraz szkoleniowców (m.in. trenerów i instruktorów sportowych), ponieważ działania obejmowały kategorie: dzieci, młodzież w tym studentów, dorośli seniorzy. Analogiczna sytuacja dotyczyła szkoleniowców.

harmonogramów podejmowanych działań. Na etapie rozliczenia, beneficjenci zobowiązani są do przedstawienia szczegółowego opisu realizacji zadania, zakładanych celów programowych oraz stopnia ich realizacji. Do rozliczenia zadań dołączana jest stosowna dokumentacja rozliczeniowa (tj. wymagane załączniki do rozliczenia) oraz dodatkowe informacje potwierdzające realizację zadania tj. informacje prasowe, zdjęcia, gadżety, medale, dyplomy, koszulki, itp. W dokumencie pt. Sport dla Wszystkich Wyniki ewaluacji 2020 potwierdzają zwiększenie aktywności fizycznej osób, w tym studentów, tworzenie warunków do spędzania wolnego czasu, współzawodnictwa sportowego oraz kształtowania zdrowego stylu życia.

(akta kontroli str. 198-199, 322-333, 348-357)

5. W ramach Programu ACSS w latach 2017-2020 Minister założył realizację dwóch celów: 1) zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania do udziału we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym w tym udział w uniwersjadach oraz akademickich mistrzostwach świata w sportach i konkurencjach indywidualnych ujętych w programie igrzysk olimpijskich; 2) awans reprezentacji Polski w klasyfikacjach: medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich.

Efektami w ramach realizacji pierwszego celu Programu ACSS w latach 2017-2020 było zapewnienie warunków szkolenia sportowego oraz przygotowania i udziału zawodach krajowych i międzynarodowych był udział zawodników w: 2757 zgrupowaniach i konsultacjach krajowych (odpowiednio: 762, 688, 662, 645), w 361 zgrupowaniach zagranicznych (101, 123, 99, 38), w 1 104 zawodach krajowych (273, 284, 310, 237), w 530 zawodach zagranicznych (177, 167, 148, 38). Ponadto dokonano zakupu sprzętu sportowego i specjalistycznego wraz z jego obsługą na łączną kwotę 9 528,4 tys. zł, doszkalano kadrę szkoleniową oraz zapewniono zawodnikom suplementy diety i odżywkę, badania diagnostyczne i ubezpieczenie.

W ramach realizacji zadań przez AZS ZG działaniami w kraju i za granicą objęto łącznie 3 153 studentów i absolwentów, w tym:

- w 2017 r. – 835 z 87 uczelni, 205 szkoleniowców, 110 osób obsługujących (kadra sędziowska, techniczna, informatyczna, medyczna itd.), w 28 dyscyplinach sportowych;
- w 2018 r. – 894 ze 94 uczelni, 177 szkoleniowców, 36 osób obsługujących, w 33 dyscyplinach sportowych;
- w 2019 r. – 714 ze 98 uczelni, 214 szkoleniowców, 128 osób obsługujących, w 31 dyscyplinach sportowych;
- w 2020 r. – 710 ze 107 uczelni, 214 szkoleniowców, 150 osób obsługujących, w 34 dyscyplinach sportowych.

Nieprawidłowość dotycząca braku realizacji przez Ministra oceny celu programu dotyczącego awansu reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktacji w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich, szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 263-282, 500-680, 681-718, 722-737, 764-776, 797-804)

6. W ramach Programu AMŚ w latach 2017-2020 Minister założył realizację dwóch celów: wspieranie procesu szkolenia sportowego oraz współzawodnictwa młodzieży w kategoriach wiekowych, stworzenie zawodnikom możliwości na kontynuowanie kariery w reprezentacjach seniorskich; awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktacji w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich.

Efektami realizacji Programu AMŚ w latach 2017-2020) był udział 765 zawodników przygotowaniach i startach w Uniwersjadach Letnich i Zimowych w 2017 i 2019 r. oraz w Akademickich Mistrzostwach Świata w 2016, 2018 i 2020 r. W roku 2017 r. 179 zawodników z 78 uczelni wzięło udział w Letniej Uniwersjadzie w Tajpei (Taiwan) oraz 60 zawodników z 17 uczelni w Zimowej Uniwersjadzie w Almaty (Kazachstan)⁴⁹. W 2018 r. 264 zawodników ze 103 uczelni brało udział w Akademickich Mistrzostwach Świata w 20 dyscyplinach sportowych⁵⁰. W roku 2019 r. 165 zawodników z 58 uczelni, wzięło udział w Letniej Uniwersjadzie w Neapolu (Włochy) oraz 42 zawodników z 11 uczelni w Zimowej Uniwersjadzie w Krasnojarsku (Rosja). W 2020 r. 55 zawodników z 21 uczelni brało udział w Akademickich Mistrzostwach Świata w trzech dyscyplinach sportowych (zawody odbyły się w Amsterdamie w Niderlandach i Bydgoszczy – online). Ponadto w realizacji objętych kontrola umów na 2017-2019 r. zaopatrzone zawodników w sprzęt sportowego i osobisty, zapewniono suplementy diety i odżywkę, badania diagnostyczne oraz doszkalano kadrę trenersko-instruktorską. W ramach realizacji zadań współpracowano z polskimi związkami sportowymi w zakresie ustalenia zadań kwalifikacyjnych do zawodów, uczelniami oraz Zespołem Metodycznym w Instytucie Sportu, opiniującym zadania oraz składy zawodnicze (Akademicką Reprezentację Polski na Uniwersjady).

W latach 2017-2020 zawodnicy w ramach realizacji programu zdobyli łącznie 184 medale w konkurencjach olimpijskich:

- 40 medali na Uniwersjadach Letnich⁵¹: w 2017 r. – 25 medali (7 zł, 9 sr., 9 br.), zajmując 11 miejsce w klasyfikacji medalowej; 2019 r. – 15 medali (4 zł, 2 sr., 9 br.), zajmując 15 miejsce w klasyfikacji medalowej;
- 14 medali na Uniwersjadach Zimowych⁵²: w 2017 r. – 12 medali (5 zł, 2 sr., 2 br.), zajmując 12 miejsce w klasyfikacji medalowej; 2019 r. – 2 medale (1 zł, 1 sr.), zajmując 16 miejsce w klasyfikacji medalowej;
- 130 medali na Akademickich Mistrzostwach Świata: w 2016 r. 74 medale (30 zł., 29 sr., 15 br.), 201 zawodników startowało w 15 dyscyplinach; w 2018 r. – 50 medali (11 zł, 24 sr., 15 br.), 183 zawodników startowało w 16 dyscyplinach; 2020 r. – 6 medali (1 zł, 4 sr., 1 br.), 8 zawodników startowało w jednej dyscyplinie (tyżwiarstwo szybkie).

Dyrektor DSW w sprawie niższych wyników medalowych na Uniwersjadzie Letniej i Zimowej w 2019, w stosunku do 2017 r. było 2019 r. oraz na Akademickich Mistrzostwach Świata w 2018 w stosunku do roku 2016 – wskazała, że znalezienie przyczyn osiągania niższych niż w poprzednich latach wyników jest skomplikowanym i wielowymiarowym zagadnieniem, na które składa się wiele czynników. Na Zimowej Uniwersjadzie w 2019 r. nasza reprezentacja wystąpiła w osłabionym składzie, ze względu na odbywające się w tym samym czasie imprezy mistrzowskie, w tym Mistrzostwa Świata w short tracku, które dla najlepszych zawodników stanowiły priorytet.

AZS ZG w sprawozdaniach merytorycznych do badanych umów przedstawił dane dotyczące liczby zdobytych medali na Uniwersjadach i Akademickich Mistrzostwach Świata i na tej podstawie stwierdził że zakładane cele i zadania zostały zrealizowane.

Nieprawidłowość dotyczącą braku realizacji przez Ministra oceny celu programu dotyczącego awansu reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktowych

⁴⁹ Uniwersjady Letnie i Zimowe odbywają się w cyklu dwuletnim w sportach olimpijskich i nieolimpijskich.

⁵⁰ Akademickie Mistrzostwa Świata odbywają się w cyklu dwuletnim w sportach olimpijskich i nieolimpijskich.

⁵¹ Na Uniwersjadzie Letniej w 2015 r. zdobyto 18 medali (4 zł., 10 sr., 4 br.), zajmując 14 miejsce w klasyfikacji medalowej.

⁵² Na Uniwersjadzie Zimowej w 2015 r. zdobyto 10 medali (2 zł., 4 sr., 4 br.), zajmując 11 miejsce w klasyfikacji medalowej.

w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich, szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 300-313, 263-268, 719-761, 762-837, 1980-1984, 1986-1994)

Wyniki sportowe zawodników na Uniwersjadach Letnich i Zimowych oraz Akademickich Mistrzostwach Świata były oceniane po zakończeniu tych zawodów. AZS ZG składał do DSW sprawozdanie z realizacji zawodów, zawierające ocenę startu zawodników i komunikat końcowy z wyników. Badaniem objęto ocenę startów w konkurencjach Akademickiej Reprezentacji Polski na Uniwersjadzie Zimowej w 2017 r. (biathlon, łyżwiarstwo szybkie, kombinacja norweska, biegi narciarskie, narciarstwo alpejskie i dowolne, snowboard, Short Track), na Uniwersjadzie Zimowej w 2019 r. (biathlon, łyżwiarstwo figurowe, biegi narciarskie, Short Track, snowboard, skoki narciarskie), na Uniwersjadzie Letniej w 2019 r. (lekka atletyka, judo, łucznictwo, pływanie, strzelectwo sportowe, szermierka, tenis, taekwondo olimpijskie, tenis stołowy), w Akademickich Mistrzostwach Świata w 2018 r. (wioślarstwo, piłka ręczna kobiet, piłka ręczna mężczyzn, siatkówka plażowa, łyżwiarstwo szybkie, strzelectwo sportowe) oraz w 2020 r. (łyżwiarstwo szybkie). W sprawozdaniach zatwierdzonych przez trenerów kadry oraz przedstawiciela AZS ZG oceniano wyniki sportowe, dokonywano indywidualnej oceny zawodników, sformułowano wnioski szkoleniowe oraz wskazywano propozycję zmian w organizacji cyklu szkoleniowego. Oceny startów zostały zaopiniowane przez przedstawicieli Zespołu Sportu Młodzieżowego/Zespołu Metodycznego.

(akta kontroli str. 1652- 1749, 1750-1842, 1843-1959)

7. W latach 2017-2021 DSW realizował działania własne i w ramach współpracy z innymi ministerstwami (m.in. Ministerstwem Edukacji i Nauki⁵³, innymi resortami) w zakresie rozwijania dwutorowej kariery sportowej sportowców akademickich, tj. ułatwiających łączenie kariery sportowej z nauką.

Dyrektor DSW wyjaśniła, że w latach 2014-2015 minister właściwy ds. kultury fizycznej trzykrotnie ogłaszał konkursu w celu wyłonienia jednostki, która mogłaby realizować projekt Program rozwoju kariery dwutorowej sportowców na lata 2015-2017, jednak konkursy te pozostały nierozstrzygnięte. W związku z powyższym resort sportu w 2017 roku podjął działania związane z karierą dwutorową sportowców przy współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z inspiracji ówczesnego Ministerstwa Sportu i Turystyki rektorzy akademii wychowania fizycznego przedłożyli wniosek do projektu ustawy o szkolnictwie wyższym o wprowadzenie zapisów ułatwiających kontynuowanie studiów w połączeniu z karierą sportową, ale zaproponowany zapis nie znalazł się w projekcie ustawy. Ponadto z inicjatywy ministra właściwego ds. kultury fizycznej został uruchomiony przez Polską Fundację Narodową Program team¹⁰⁰⁵⁴. W 2019 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ogłosiło Program Narodowa Reprezentacja Akademicka (NRA), którego celem jest umożliwienie realizowania równoległej kariery sportowej oraz nauki akademickiej najlepszych polskich zawodników. Partnerami Programu Ministerstwo i AZS. Ponadto 28 grudnia 2020 r. Minister ogłosił pilotażową edycję Programu Super Trener - wsparcie szkolenia zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, paraolimpijskich i głuchych oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w sportach

⁵³ Od powstałe z dniem 1 stycznia 2021 r. w wyniku przekształcenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

⁵⁴ Program, którego operatorem jest Instytut Sportu – Państwowy Instytut Badawczy skierowany jest do zawodników objętych systemem sportu młodzieżowego, uprawiających sporty letnie i zimowe oraz będących zawodnikami kadr narodowych polskich związków sportowych. Jego celem było bezpośrednie, dodatkowe i pozazwiązkowe wsparcie młodych utalentowanych polskich sportowców. Od 2021 r. kontynuacją projektu team¹⁰⁰ jest PFNteam¹⁰⁰, 250 beneficjentów programu reprezentuje 29 dyscyplin olimpijskich i 12 paraolimpijskich.

olimpijskich, paraolimpijskich i osób głuchych w 2021 roku, którego budżet wynosi 12 mln złotych. Projekt ten wpisuje się w koncepcję „kariery dwutorowej” i ma pozwolić wybitnym polskim zawodnikom na uzyskanie zatrudnienia po zakończeniu kariery sportowej oraz wykorzystanie doświadczeń zawodniczych. Skierowany jest do byłych członków kadr narodowych (KN) – medalistów międzynarodowych imprez mistrzowskich lub finałów pucharu świata i umożliwia im podjęcie pracy zawodowej w polskich związkach sportowych w charakterze asystenta trenera głównego KN, a także zdobywanie wiedzy oraz nabywanie i doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowywania zawodników KN.

Ponadto Ministerstwo opracowało Projekt rozwoju kariery dwutorowej sportowców, którego celem jest: upowszechnianie idei i realizacji kariery dwutorowej wśród sportowców na wszystkich etapach kariery sportowej; tworzenie warunków do łączenia kariery sportowej z edukacją/pracą, tworzenia warunków do odnalezienia się na rynku pracy i osób, które zakończyły karierę sportową⁵⁵. W lipcu 2020 r. projekt pn. „Kariera dwutorowa” został zgłoszony do Krajowego Planu Odbudowy i zakwalifikowany do projektów parasolowych Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii „Poprawa sytuacji na rynku pracy, w szczególności poprzez zmniejszenie ryzyka utraty pracy oraz pomoc w jej podjęciu” oraz „Kompetencje pracowników”. W październiku 2020 r. ww. projekt był omawiany w ramach grupy roboczej „Społeczeństwo”, ale nie został wybrany. W związku z tym resort sportu prowadzi obecnie działania zmierzające do ogłoszenia zamówienia publicznego w celu wyłonienia wykonawcy Projektu rozwoju kariery dwutorowej sportowców.

(akta kontroli str. 844-853, 864-874)

8. W latach 2017-2021 Ministerstwo Sportu nie sporządzało ani nie zlecało analizy i opracowania dotyczących infrastruktury sportu akademickiego oraz potrzeb w zakresie takiej infrastruktury. Dyrektor DIS wyjaśnił, iż nie istnieje metodologia mogąca badać wskaźniki nasycenia akademicką infrastrukturą sportową. Wynika to z faktu, iż infrastruktura ta pełni kilka funkcji i z tego powodu powinna być rozpatrywana na kilku poziomach, niekiedy zresztą nachodzących na siebie. Dyrektor stwierdził, że analizy potrzeb w zakresie infrastruktury dokonują same uczelnie i często zgłaszają się o dofinansowanie z FRKF.

(akta kontroli str. 55-58)

9. Minister w ramach programów inwestycyjnego wsparł 52 inwestycje dotyczące akademickiej infrastruktury sportowej, w tym w ramach Programu Sportowa Polska – 19 inwestycji; Programu modernizacji infrastruktury sportowej – 13; Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – 11; Programu OSA – 4; Programu rozwoju infrastruktury ponadlokalnej – 3; Pilotażowego programu modernizacji infrastruktury sportowej – Mały Klub – 2.

Efektami dofinansowania ww. zadań inwestycyjnych było w latach 2017-2021: 28 nowowytbudowanych obiektów sportowych; 13 obiektów przebudowanych; 8 zmodernizowanych i 3 wyremontowane. Najliczniejszą grupę obiektów sportowych stanowiły 14 boisk (piłkarskie - 2, wielofunkcyjne - 3, do gier plażowych - 4, do koszykówki - 5), 5 urządzeń lekkoatletycznych (bieżnie – 2, rzutnie – 1, skocznie – 2), 15 hal i sal (hale sportowe -11, hala lekkoatletyczna, hala podnoszenia ciężarów, hala tenisowa i sala gimnastyczna – po 1), 1 stadion, 4 kryte pływalnie/baseny, 4 korty tenisowe, 7 wielofunkcyjnych stref aktywności (m.in. siłownie plenerowe, skateparki), 2 obiekty dla wioślarstwa i żeglarstwa.

⁵⁵ Na całość projektu złożą się: 1) zaprojektowanie, uruchomienie i prowadzenie strony internetowej poświęconej karierze dwutorowej sportowców; 2) przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat kariery dwutorowej sportowców; 3) działalność Punktu Informacyjnego dla sportowców, trenerów, nauczycieli, rodziców i działaczy; 4) cykl szkoleń i warsztatów dla sportowców i uczniów/studentów poświęconych karierze dwutorowej sportowców.

Dyrektor DIS wyjaśnił, iż inwestycje w akademicką infrastrukturę sportową są jednym z priorytetów resortu. Dofinansowania dotyczyły obiektów najbardziej podstawowych i ogólnosportowych, jak siłownie terenowe czy boiska do street balla. Na drugim biegunie zaś lokowały się inwestycje najbardziej specjalistyczne, do których należałoby zaliczyć najnowocześniejszą w Polsce halę do trenowania gimnastyki sportowej (Akademię Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku), najnowocześniejszą w Polsce halę lekkoatletyczną (Uniwersytet Rzeszowski), czy halę do podnoszenia ciężarów (Filia AWF Warszawa w Białej Podlaskiej). Ponadto Dyrektor DIS stwierdził, że jednoznaczna ocena działań, rozumiana jako precyzyjna kwantyfikacja, nie jest możliwa z uwagi na brak stosownych wskaźników jakościowych.

(akta kontroli str. 248-250, 251-253)

NIK zwraca uwagę, że w ramach badanych umów o dofinansowanie zadań inwestycyjnych z Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu w latach 2017-2021, Departament DIS nie monitorował realizacji porozumień beneficjentów z pzs (rekommendujących inwestycję do realizacji w ramach programu), w zakresie wykorzystania dofinansowanych obiektów sportowych (halli sportowej, hali tenisowej i boiska wielofunkcyjnego, boiska piłkarskiego) przez zawodników psz (i kadry narodowej), kluby sportowe oraz na zawody sportowe o charakterze ogólnopolskim, europejskim i światowym: AWF w Warszawie, umowa nr 2018/0589/2942/SubA/DIS/S – porozumienie z 20 czerwca 2019 r. z Polskim Związkiem Gimnastycznym; Katolicki Uniwersytet Lubelski, umowa nr 2017/0323/7100/SubA/DIS/S z 20 października 2017 r. – porozumienie z 11 maja 2017 r. z Polskim Związkiem Tenisowym; AWF w Krakowie, umowa nr 2018/0652/9106/SubA/DIS/S z 9 września 2018 r. – porozumienie z 11 grudnia 2018 r. z Małopolskim Związkiem Piłki Nożnej.

Dyrektor DIS poinformował, że departament nie monitorował realizacji porozumień z pzs. Wskazał, że monitorowanie oraz jakakolwiek sprawozdawczość w tym zakresie oznaczałaby potencjalnie istotny wysiłek organizacyjny po stronie zarządców obiektów sportowych, jak i po stronie ministerstwa. Mając na uwadze ograniczone zasoby kadrowe, wymogi racjonalności oraz efektywności podejmowanych działań uznano, że są kwestie istotniejsze w ujęciu procesowo-merytorycznym od tego rodzaju sprawozdawczości. Warto dodatkowo podkreślić, że sprawozdawczość tego typu powinna się cechować walorem obiektywizmu i porównywalności, co jest niezwykle utrudnione, głównie ze względu na: różną wielkość ośrodków, obiektów, dotacji, w istotnej mierze niezależny od danego ośrodka charakter decyzji przyznającej prawo do organizacji danej imprezy, różne rangi imprez, różną liczebność i poziom sportowy uczestników, różny poziom organizacyjny, zależność szkoleń centralnych od prężności danego pzs, od koniunktury sportowej w danym sporcie, od sponsoringu sportowego, od wielkości dotacji ministerstwa.

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień. Wprowadzenie monitorowania obiektów jako realizowanych jako tzw. strategiczne obiekty dla rozwoju polskiego sportu, jednocześnie rekomendowane przez pzs i wykorzystywane przez pzs, zrzeszone w nich związki i kluby sportowe – zdaniem NIK – dałoby Ministerstwu wiedzę czy i w jakim stopniu obiekty te są wykorzystywane na szkolenie sportowe i zawody sportowe.

Brak monitorowania ww. obiektów sportowych potwierdzają ustalenia kontroli NIK pt. Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu (P/20/025) oraz aktualność wniosku systemowego skierowanego w informacji o wynikach kontroli⁵⁶.

Ponadto nierzetelnie zweryfikowano w ramach rozliczenia umowy o dofinansowanie nr 2018/0589/2942/SubA/DIS/S z 28 sierpnia 2018 r. z AWF Józefa Piłsudskiego w Warszawie na zadanie „Termomodernizacja hali sportowej nr 5 dla AWF Warszawa” porozumienie beneficjenta z psz, które nie spełniało wymogów określonych w umowie o dofinansowanie oraz Programie inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu na 2018 r. Szczegółowy opis nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1041-1079, 1092-1114, 1167-1174, 1997-1999, 2000-2002)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Minister nie dokonywał oceny realizacji celów przyjętych w Programie Akademickie Centra Szkolenia Sportowego i Programie Akademickie Mistrzostwa Świata za lata 2017-2020, zakresie awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich, co było niezgodne z tymi programami na lata 2017-2020. W ww. programach, w tym ogłaszanych na 2021 nie określono w jaki sposób i za pomocą jakich narzędzi zostanie dokonana ocena realizacji celów.

W Ministerstwie, ani nadzorowanym przez Ministra, Instytucie Sportu (w którym działały Zespół Sportu Młodzieżowego i Zespół Metodyczny wspierane w latach 2017-2020 dotacjami z FRKF w ramach Programu dofinansowania zadań związanych z organizowaniem i prowadzeniem działalności wspierającej i kontrolnej⁵⁷), nie przyjęto metodologii liczenia punktów za zdobyte miejsca (m.in. 1-8) na zawodach sportowych mistrzowskich dla dokonywania oceny celu programu, tj. awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) punktowej.

Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego poinformowała, że Departament zgłosił do Planu Badań i Analiz Ministerstwa na 2020 i 2021 rok zadanie pt. „Stopień realizacji celów Programu dofinansowania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej zadań w zakresie szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży, realizowanego w Akademickich Centrach Szkolenia Sportowego, Wojskowych Centrach Szkolenia Sportowego, Ośrodkach Szkolenia Sportowego Młodzieży Ludowych Zespołów Sportowych, w szczególności awansu reprezentacji Polski w klasyfikacjach: medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich, na przestrzeni trzech cykli olimpijskich”. W dniu 12 lutego 2021 r. Minister wyraził zgodę na realizację w 2021 r. ww. badania przez podmiot zewnętrzny. Wskazał, że celem badania będzie ocena udziału i osiągniętych wyników zawodników realizujących zadanie w dorobku medalowym i punktowym reprezentacji Polski (Mistrzostw Świata i Igrzysk Olimpijskich) w ostatnich trzech cyklach olimpijskich oraz, że wyniki badania posłużą w Departamencie Sportu Wyczynowego do oceny efektów, zobrazują zrealizowane cele i pomogą w ewentualnej modyfikacji Programu w kolejnych latach.

⁵⁶ W Informacji o wynikach kontroli pt. Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu, nr ewid. 21/2021/P/20/025/KNO, s. 24, (<https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/20/025/>) skierowano wniosek o wprowadzenie mechanizmu monitorowania (np. corocznego lub kilkuletniego) wykorzystania obiektów sportowych przez beneficjentów (z wyjątkiem COS) na szkolenie psz i szkolenie klubowe oraz organizację zawodów o charakterze światowym, europejskim i ogólnopolskim, z określeniem jednolitych zasad i parametrów monitorowania m.in. liczby szkoleń, zawodników i zawodów sportowych.

⁵⁷ W 2017 r. w kwocie ogółem 1700 tys. zł (umowy nr 2017/0229/0223/SubB/DSW i nr 2017/0229/0223/SubB/DSW) na zadanie – działalność wspierająca i kontrolna sportu młodzieżowego w obszarze badawczym i monitoringu oraz w obszarze procesu szkolenia, w 2018 r. w kwocie ogółem 1800 tys. zł (umowy nr 2018/0253/0223/SubB/DSW i nr 2018/0254/0223/SubB/DSW), w 2019 r. w kwocie ogółem 2000 tys. zł (umowy nr 2019/0208/0223/SubB/DSW i nr 2019/0221/0223/SubB/DSW), w 2020 r. w kwocie ogółem 2007 tys. zł (umowy nr nr 2020/0103/0223/SubB/DSW i nr 2020/0148/0223/SubB/DSW).

Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Pan Piotr Gliński wyjaśnił, iż zgodnie z punktem decyzji/programu pn. „*Program dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*”, w ramach zadania „*Współzawodnictwo sportowe*” dofinansowaniu podlegają działania związane z udziałem reprezentacji Polski w Uniwersjadzie Zimowej i Letniej oraz Akademickich Mistrzostwach Świata. Należy uznać zatem, że celem samym w sobie jest udział i start reprezentacji Polski w Akademickich Mistrzostwach Świata czy też Uniwersjadzie i został on zrealizowany. Szczegółowe warunki programu/decyzji określają, że wnioskodawca (AZS ZG) zobowiązany jest uzgodnić z właściwym polskim związkiem sportowym skład akademickiej reprezentacji Polski. DSW we współpracy z Zespołem Metodycznym na bieżąco dokonywał ocen imprez mistrzowskich w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich w zakresie umów ze związkami, zawieranych w ramach *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży oraz Programu dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich* w danym roku. Wskazał, że do tej pory nie stosowano praktyki podziału reprezentantów Polski, zdobywających medale oraz zajmujących miejsca punktowane (4-8) na tych, którzy byli szkoleni w ramach Akademickich Centrów Szkolenia Sportowego oraz na pozostałych. Wśród reprezentantów na imprezach mistrzowskich, byli również studenci objęci szkoleniem w ramach ACSS, natomiast DSW ani żadne inne podmioty nie stosują i nie stosowały w przeszłości dodatkowej ewidencji wyników osiąganych przez zawodników szkolonych w ACSS. Dodał, iż awans reprezentacji Polski w klasyfikacjach: medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich nie jest wiodącym celem Programu ACSS, a raczej pośrednim, którego powodzenie w realizacji należy uznać za wartość dodaną. Awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktacji w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich nie jest punktem odniesienia do wyników osiąganych w AMŚ lub Uniwersjadzie, gdyż odnosząc się do roku 2019 podczas Uniwersjady Letniej w Neapolu (3-14 lipca) w tym samym czasie bądź też tuż po odbywały się np.: Mistrzostwa Europy w LA U23 (11-14 lipca), gdzie zdobyto 11 medali, Mistrzostwa Europy w LA U20 (18-21 lipca), gdzie zdobyto 6 medali. Ponadto wskazał, że reprezentacja która pojechała na letnią Uniwersjadę w roku 2019 w osłabionym składzie, w lekkiej atletyce zdobyła 8 medali.

Zdaniem NIK Minister powinien dokonywać oceny zakładanych przez Ministra wszystkich zakładanych celów Programu ACSS i Programu AMŚ, w tym awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich po zakończeniu realizacji każdej edycji programu. Z ustaleń kontroli NIK, wynika, że cel Programu ACSS i Programu AMŚ w zakresie awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej Uniwersjad i AMŚ nie został osiągnięty (spadek w klasyfikacji medalowej Uniwersjad i AMŚ), a dla klasyfikacji punktowej nie przyjęto metodologii przyznawania punktów za zdobyte w zawodach miejsca. Dopiero od 2020 r. Minister podjął działania w celu powierzenia przeprowadzenia ewaluacji realizacji celów Programu ACSS, która do zakończenia kontroli NIK nie została przeprowadzona.

(akta kontroli str. 1980-1984, 1986-1994)

2. Nierzetelnie zweryfikowano w ramach rozliczenia dofinansowania umowy o dofinansowanie porozumienie beneficjenta z polskim związkiem sportowym. Przyjęto porozumienie, które nie spełniało wymogów określonych w umowie

o dofinansowanie oraz Programie inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu na 2018 r.

Ministerstwo w ramach rozliczenia dofinansowania umowy o dofinansowanie na zadanie „Termomodernizacja hali sportowej nr 5 dla AWF Warszawa”, zaakceptowała porozumienie z dnia 20 czerwca 2019 r. pomiędzy AWF w Warszawie a Polskim Związkiem Gimnastycznym, które nie zawierało potwierdzenia preferencyjnych warunków odpłatności na poziomie kosztów własnych, na których związek będzie korzystał z obiektu, oraz szczegółowego zakresu szkolenia centralnego i wzajemnych zobowiązań w zakresie jego realizacji, określonych w § 5 ust. 8 lit. b i c umowy o dofinansowanie oraz w Programie inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2018.

Dyrektor Departamentu Inwestycji Sportu wyjaśnił, że przyjęcie porozumienia w powyższym brzmieniu na etapie rozliczania przyznanego dofinansowania, spowodowane było prawdopodobnie niewystarczająco wnikliwą analizą treści tegoż dokumentu. Nadmieniał, iż w celu wyeliminowania takich przypadków w przyszłości, ministerstwo rozważa wprowadzenie wymogu przedłożenia przez wnioskodawcę projektu planowanego do zawarcia porozumienia zps już na etapie składania wniosku o dofinansowanie. Wcześniejsza weryfikacja treści porozumienia pozwoli uniknąć korygowania już zawartych porozumień, które podpisywane są przed zakończeniem realizacji zadania.

Zdaniem NIK wprowadzenie wskazanych wymogów powinno zapewnić lepszą kontrolę sporządzanych porozumień lub umów o współpracy w zakresie spełniania wymogów określonych w umowie o dofinansowanie i programie.

(akta kontroli str. 1041-1060, 1068-1080, 1997-1999, 2000-2002)

3. Dokumentacja umowy nr 2016/0174/0281/SubA/DIS/S z 14 września 2016 r. z Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny⁵⁸ (dofinansowanie 1.050.000 zł), rozliczonego w 2018 r. nie zawiera porozumień o wykorzystaniu dofinansowanych obiektów sportowych z dwoma pzs rekomendującymi inwestycję z zgłoszeniu zadania inwestycyjnego, tj. Polskim Związkiem Judo i Polskim Związkiem Szermierczym.

W dokumentacji umowy znajdowały się tylko Porozumienia o współpracy z dnia 31 lipca 2017 r., zawarte z Polskim Związkiem Towarzystw Wioślarskich oraz z Polskim Związkiem Żeglarskim.

Dyrektor Departamentu Inwestycji Sportu wyjaśnił, że należy zwrócić uwagę, iż zapisy Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu jak i umowy nie określają precyzyjnie czy porozumienia mają być zawarte ze wszystkimi związkami sportowymi popierającymi zgłoszenie zadania inwestycyjnego. To związki sportowe decydują, z których obiektów będą korzystać. Dyrektor także wskazał, że należy doprecyzować w umowie o dofinansowanie zapis, iż beneficjent ma obowiązek zawarcia umowy lub porozumienia z polskim związkiem sportowym lub alternatywnie z przynajmniej jednym z polskich związków sportowych rekomendujących zadanie inwestycyjne do programu.

Zdaniem NIK zapisy programu jak i umowy o dofinansowanie jasno precyzują że beneficjent zadania inwestycyjnego jest zobowiązany do zawarcia umowy lub porozumienia z pzs rekomendującymi inwestycję do programu, w związku z czym na etapie rozliczenia, Ministerstwo powinno wymagać przedstawienia umów lub porozumień z tymi pzs.

(akta kontroli str. 1232-1235, 1242-1270, 2005-2013)

⁵⁸ Zadanie pn. Przykrycie halą pneumatyczną na konstrukcji drewnianej boiska wielofunkcyjnego i budowa budynku zaplecza w Górkach Zachodnich.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że zakładane cele programów i zadań zostały przez Ministra w większości osiągnięte. Natomiast Minister w latach 2018-2020 nie ewaluował i nie monitorował realizacji celu Programu Sport Akademicki dotyczącego zwiększenia aktywności fizycznej studentów, a w latach 2017-2020 nie dokonał oceny celu Programu ACSS i Programu AMŚ dotyczącego awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich.

Efektami realizacji programów Ministra dotyczących upowszechniania sportu wśród młodzieży akademickiej było objęcie 252,9 tys. studentów z co najmniej 150 uczelni, w tym 181,5 tys. w Programie Sport Akademicki oraz 71,4 tys. w Programie Sport dla Wszystkich (przede wszystkim w projekcie Młodość Pełna Pasji realizowanym przez AZS ZG)⁵⁹.

NIK zwraca uwagę, że cel Programu Sport Akademicki, którym było zwiększenie aktywności fizycznej studentów nie był przez Ministra w latach 2018-2020 ewaluowany i monitorowany. Minister nie wprowadził mechanizmu ani narzędzi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celu Programu z zastosowaniem narzędzi skierowanych bezpośrednio do jego uczestników, nie wskazał także podmiotu odpowiedzialnego za monitorowanie. Zdaniem NIK wprowadzona w 2020 r. przez operatora programu AZS ZG ewaluacja w formie odpowiedzi na pytania nie pozwalała na skuteczną ocenę celu zwiększenia aktywności fizycznej studentów. Natomiast NIK pozytywnie ocenia realizację pozostałych celów Programu Sport Akademicki i Programu Sport dla Wszystkich.

Efektami realizacji zadań w ramach Programu ACSS w latach 2017-2020 było zapewnienie zawodnikom warunków szkolenia sportowego oraz przygotowania i udziału w zawodach, tj. 2757 zgrupowań i konsultacji krajowych, 361 zgrupowań zagranicznych, 1 104 zawodów krajowych i 530 zawodów zagranicznych. Wsparcie dotyczyło także zakupu zawodnikom sprzętu sportowego i specjalistycznego, suplementów diety i odżywek oraz zapewnienia badań diagnostycznych. W zadaniach uczestniczyło łącznie 3,2 tys. zawodników (2017 r. – 835, 2018 r. – 894, 2019 r. – 714, 2020 r. – 710), z uczelni (od 87 do 107). W ramach Programu AMŚ zapewniono udział 765 zawodnikom w przygotowaniach i startach w Uniwersjadach Letnich i Zimowych oraz Akademickich Mistrzostwach Świata. Zdobyli oni łącznie 184 medale w dyscyplinach olimpijskich, w tym: 40 na Uniwersjadach Letnich, 14 na Uniwersjadach Zimowych oraz 130 na Akademickich Mistrzostwach Świata.

W latach 2017-2020 zaplanowane cele programów i zadań: Programu Sport Akademicki, Programu Sport dla Wszystkich, Programu ACSS i Programu AMŚ zostały w większości zrealizowane. W przypadku celu Programu Sport Akademicki dotyczącego zwiększenia aktywności fizycznej studentów Minister nie zapewnił dokonywania jego ewaluacji i monitorowania, z zastosowaniem narzędzi skierowanych bezpośrednio do jego uczestników. Także nie monitorował i nie dokonał oceny celu Programu ACSS i Programu AMŚ, tj. awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji (rankingach) medalowej i punktowej na międzynarodowych zawodach mistrzowskich w konkurencjach olimpijskich. W ramach kontroli ustalono, że nie osiągnięto awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej, w latach 2017-2019 spadła liczba medali na Uniwersjadach Letnich i Zimowych oraz pozycja reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej (odpowiednio z 11 na 15 i z 12 na 16 miejsce). Ponadto realizacji celu w zakresie w awansu reprezentacji Polski w klasyfikacji medalowej (na Akademickich Mistrzostwach Świata) oraz punktowej

⁵⁹ Ponadto, w ramach Programu Sport dla Wszystkich, w zadaniach upowszechniania sportu różnych grup społecznych i środowiskowych objęto 52,4 tys. bezpośrednich uczestników, w tym m.in. studentów.

(na Uniwersjadach i Akademickich Mistrzostwach Świata) nie oceniano, ponieważ m.in. nie przyjęto metodologii liczenia punktów za zajęte na zawodach miejsca.

Działania Ministra przyczyniły do rozbudowy akademickiej infrastruktury sportowej uczelni. Efektem wsparcia 52 inwestycji było 28 nowowybudowanych obiektów sportowych, 13 obiektów przebudowanych osiem zmodernizowanych i trzy wyremontowane. Inwestycje dotyczyły m.in. 14 boisk sportowych, pięciu urządzeń lekkoatletycznych, 15 hal i sal sportowych, jednego stadionu, czterech krytych pływalni/basenów i kortów tenisowych, siedmiu wielofunkcyjnych stref aktywności oraz dwóch obiektów dla wioślarstwa i żeglarstwa. NIK zwraca uwagę, że Minister nie monitorował wykorzystania akademickich obiektów sportowych dofinansowanych w ramach Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu.

W okresie objętym kontrolą Minister realizował zawarte w 2015 r. z Ministrem Sportu i Turystyki *Porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju sportu akademickiego*. Realizacja Porozumienia odbywała się poprzez finansowanie lub dofinansowanie projektów wpisujących się w określone w nim obszary. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niezrealizowanie wszystkich postanowień Porozumienia dotyczących m.in. powołania wspólnie z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej Rady Programowej oraz Zespołu ds. Infrastruktury Sportu Akademickiego.

Minister w latach 2017-2021 podejmował działania w zakresie wsparcia rozwijania dwutorowej kariery sportowej studentów, tj. ułatwiających łączenie kariery sportowej z nauką. Dotyczyły one m.in. zainicjowania Programu team¹⁰⁰, uczestnictwa jako partner w projekcie Ministra Edukacji i Nauki pt. Narodowa Reprezentacja Akademicka, ogłoszenia w 2020 r. pilotażowego Programu Super Trener oraz podjęcia działań w celu ogłoszenia zamówienia publicznego na wykonawcę Projektu rozwoju kariery dwutorowej sportowców.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły ponadto nierzetelnej weryfikacji porozumienia beneficjenta z psz, nie spełniającego wymogów określonych w umowie o dofinansowanie i programie inwestycyjnym oraz braku porozumień o wykorzystaniu dofinansowanych obiektów sportowych zawartych z dwoma psz rekomendującymi inwestycję.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu dokonywania oceny wniosków o dofinansowanie zgodnie z kryteriami oceny przyjętymi w programach oraz rzetelne ich weryfikowanie w zakresie spełniania kryteriów oceny merytorycznej.
2. Podjęcie działań w celu zapewnienia realizacji wymogu zamieszczania klauzuli o niedopuszczalności przenoszenia praw i obowiązków na osoby trzecie bez zgody Ministra, w umowach o dofinansowanie w ramach Programu Sport Akademicki.
3. Zwiększenie nadzoru nad weryfikowaniem sprawozdań z wykonania dofinansowanych zadań inwestycyjnych w zakresie rozliczenia podatku VAT odliczonego przez beneficjentów od poniesionych nakładów inwestycyjnych.
4. Dokonanie oceny realizacji zakładanych celów programu obejmującego szkolenie w Akademickich Centrach Szkolenia Sportowego i programu dotyczącego przygotowania i udziału zawodników w Uniwersjadach i Akademickich Mistrzostwach Świata.

5. Rzetelną weryfikację rozliczenia zadań inwestycyjnych, w zakresie wymagania załączania porozumień dotyczących wykorzystywania obiektów sportowych spełniających warunki określone w umowie o dofinansowanie, zawartych przez beneficjentów z pzs rekomendującymi inwestycje do dofinansowania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 3 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 25 sierpnia 2021 r.

Małgorzata Motylow

/ - /

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Piotr Prokopczyk, Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

.....
podpis

